

totta fenn az önképző kör napirendjét. Az érdekes férfi növendék évet meghatóan jellemző egyik volt növendék-társa.

«A mint emlékeztem végig futja azokat a szép napokat, melyeket vele, mint növendék, örömben és búban híven megszavaztam átéltem és előttem látom a fűg, jószívű és nemes indulat, előjáróitól s növendék-társaitól egyformán kedvelt ifjút; visszatérek a gondolatra, mely akkor sejte élt lelkünkben, — és a mely most a valóságához közel áll, hogy a jó Isten vezér-szerepre hívta meg közöttünk az annyi szép tehetségekkel és erényekkel megáldott ifjút, az igazán jó, az igazán nemes, az igazán jellemes embert.»

1854-ben letéven a szerzetesi ünnepélyes fogadalmat, Rimely Mihály akkori főpát a komáromi gimnáziumba küldte, mint a történelem és latin nyelv tanárát. Itt a szabad gondolkodású és hazafias szellemű ifjú papot szeretetreméltó egyéniségre, rokonszenves megjelenésre és kedélyes társalgásra csakhamar a legkedveltebb egyének egyikévé tevék. Szerény czellája igazi «kaszinó»-t szolgált Komárom városa legelőbb-kelbinek ama szomorú időszakban, midőn majdnem idegen volt a magyar otthon és szárnyaszegett volt a gondolat.

Midőn 1855. június havában lesújtó hírek érkeztek hazánk több vidékeiről, hogy a cholera pusztit és hogy a pusztító rész Keszthelyen is kitört, a tanév végén tartott vizsgálatok befejezése után azonnal szülőföldjére, édes anyjához sietett. «Megjelenése valóban a vizsgálat a gyönyörű volt» — mondja egyik forrásunk. «A templomban a szószékéről, szép egyházi beszédekben, melyeknek ő kitűnő mestere, bátorságot és kitartást öntött a csüggedő szívekbe. Bámulatos önfeláldozással járta be a betegek házat és vitte meg nekik a lelki vizsgálatot és temette el az áldozatokat.»

1856-ban rendfőnöke a pápai gimnáziumhoz helyezte át. Itt ismerkedett meg Füssy Tamással, kivel azután szoros barátság kötött. E baráti viszony szolgált rugóval, hogy irodalmi térre lépjen. Füssy Tamással egy nagyobb szabású mű, az «Egyetemes történelem» megírásához fogott; ugyancsak együtt alapították és szerkesztették 1857-ben az «Ifjúsági Plutarch»-ot, melyben tőle Hunyady János, Fejér György, Fesztetich György, Nagy Alfréd és Szilágyi Erzsébet életrajzai láttak napvilágot. Ez időre esnek számos tanügyi, kritikai, paedagogiai és egyházi tárgyú cikkek, melyek részint a «Tanodai Lapok»-ban, melyeknek rendes munkatársa volt, részint a «Pesti Napló»-ban «egy magyar tanár» aláírással jelentek meg. Irodalmi kísérletei, különösen pedig Pápán és Kis-Czellben tartott fényes egyházi beszédei csakhamar ismeretessé tették nevét.

A hatvanas évek elején, az alkotmányos élet hajnalán, ő sem zárkozhatott el teljesen a politikai szerepléstől. 1861-ben Pápa városa közönsége őt kérte fel, hogy a város nevében üdvözlője a Telesi László gróf vezetésére álló országos küldöttséget, mely gr. Batthyány Lajos a hazába visszatért özvegyének látogatására ment Dákára. — Tevékeny részt vett Pápa városa és Veszprém megye az időben tartott zajos gyűlésein s ő segítette győzelemre Pápán a Deák-párt jelöltjét, Szabó Imrét, a későbbi szombathelyi püspököt.

1861-ben már Esztergomban találjuk, hol a főgymnáziumban a történelmet és az ó-klasszikus nyelveket adta elő. Hazafias szellemű és tanulósági történelmi előadásairól magasztalólag beszélnek volt tanítványai. Esztergomban írta nagyobb műveit, mint a «Világtörténelmet» három kötetben, mely 1863-ban jelent meg, az óta több kiadást ért és a vallás és közoktatási miniszterium által a középiskolai felsőbb osztályok számára tankönyvül ajánlatott. 1865-

ben Horváth Mihály «Magyarok története» című nagy művét a nagynevű szerző megbízásából középiskolai használatra dolgozta át. E történelmi műveivel, de különösen 1864-ben megjelent és eredeti forrásokra alapított «Várnai csata» című monográfiájával történelmi ői nevet szerzett magának.

Esztergomban kifejtett közhasznú tevékenységének köszöni létét az esztergomi belvárosi kisdödvő-Intézet, melynek eszméjét az «Esztergomi Ujság»-ban ő penditette meg és midőn az megalakult, annak sok éven át igazgatója lón.

Krusz Kriosztom főpát 1869-ben a győri rendház főnökévé és a főgymnázium igazgatójává nevezte ki, melynek igazgatását, a tanári kar és a közönség bizalmától kísérve, 16 éven át tapintattal és hivatással vezette. Igazgatása alatt emelkedett a győri főgymnázium hazánk egyik elsőrangú középiskolájává. A tanári és ifjúsági könyvtár, különösen a természettudományi muzeumok az ő gondoskodása folytán tekintélyesen gyarapodtak. Igazgatósága alatt érte a győri főgymnáziumot az a kitüntetés, hogy József főherczeg fiát, Józsi főherczegét a győri főgymnázium tanulói sorába íratta be, hol az ifjú főherczeg minden tanév végén a rendes évi vizsgálatokat az igazgató előtt tette le.

Mint a magyarországi Sz.-Benedek-rend kormánytanácsának tagja, jelentékeny tényezőként szerepelt a rendnek minden három évben Pannónhalmán tartott egyetemes gyűlésein.

Ez időben kifejtett történetirodalmi működésének gyümölcsei: «Történelmi atlas» (1879); «Pannónhalmi helytörténete» (1876); «Árpád és közeli utódai mily hatalomkörrel voltak felruházva» (1872); «A távirdek keletkezése» (1874); «Adatok a M. T. Akadémia alapításához» (1877), mely értekezést Gyulai Pál olvasta fel az akadémián ülésén; «Adatok az 1825-iki országgyűlés történetéhez» (1883); «I. Ulászló magyar király esküszegése és a várnai veszedelem» (1884); «Adatok az 1830-ik évi országgyűlés történetéhez», mely munka most van sajtó alatt.

Hivatalos teendői és irodalmi tevékenysége mellett élénk részt vett a közügyek terén is. Győr sz. kir. város képviselő-testülete őt egyhangulag tagjának választván, mint a központi, nevelési és alapítványi bizottságok, az állami tanítóképző és pol. ári leányiskola igazgatótanácsának tagja többször érvényesítette hasznos javaslatait. Tagja továbbá a győri kath. autonomia választmányának és a kath. iskolaszéknak.

Mult évben ülte meg tanári működésének 30 éves jubileumát. Az irodalom és a társadalmi élet terén kifejtett közhasznú tevékenységéért ő felsége által mult évi márczius 1-én a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki.

Erdemeihez legméltóbb kitüntetés azonban most érte, midőn rendtársainak belé helyezett bizalmát a korona megerősítette és oly előkelő állásra helyezte, hol tágabb körben érvényesítheti kitűnő tehetségeit a haza és egyház javára.

DOLENECZ JÓZSEF.

KORÁGYON.

Sovárgás.

Oh csak ne kéne sirba szállnom,
Mig itt a tél, a pusztá tél,
Csak egyszer, egyszer hallanám még,
A mit a víg madár beszél.

Csak egyszer, egyszer láthatnám még
A napnak égő sugarát,
A mint a reszkető falomban
Enyelgve, játszva suhan át!

Kiülnek az eresz alá és
Sütkérezném a melegben,
Az enyhe szél, mint fájó emlék,
Rezdülné által keblemen.

Elmult időkről, ifjú korról,
Mely kincsesel, hittal volt tele,
Bohó szivekről, szerelemről
Suttogna a fa levele.

S ha a nap megpihenne este
Bérezek mögött, hús rejteken,
Utolsó, elhaló sugára
Megaranyozná — tetemem!

Hu biztatás.

Mindenki biztat: «Ifjú ember,
Előre bátran, daczosan,
Az ösvény, mely magasba visz fel,
Előtted tárva, nyitva van.

«Hit lángol büszke homlokodról,
Szemedben ihlet tűz ég.
Előre bátran, csüggedetlen
S csodálni fog sok nemzedék».

Igy unszol, biztat a világ és
Jószok sok szépet és nagyot,
Csak egy nem biztat, egy halandó,
És ez az egy: az én vagyok.

Mit érnek a csalárd remények?
A fényes ábránd óh mit ér?
Hisz a bimbót kora tavaszszal
Megesipte már a fagy s a dér.

Mi homlokom körül sugárik,
Oh nem hit az, nem égi fény,
Csak láz, a mely sorvasztva, lassan
Rágódik élttem gyökerén.

S mit szem eimben égni láttok,
Nem ihlet büszke lángja az:
Az élet elhaló tűzének
Utolsó lobbanása az.

Egy dalba kezdtem.

Egy dalba kezdtem, vérmézőkről,
Harczokról szóló dal,
Felhangzott benne ágyudörgés,
Kürtzengés, riadal.

Csatára szállt a sötét gázgás
S a hófehér erény,
A szent igazság lobogóját
Legelől vittem én.

Megkezdtem e dalt, de kezemből
A hárfá kiesett
S egy fájó hang, mint őszi szellő,
Rezgő át szívemet:

«Hiába zengesz, mindhiába,
S szived hiába ég!
Mit is keresnél te a harcban,
Késő korcs-ivadék?»

Tavaszkor.

Virágos, fényes kikelet,
Meg nem csaldó már szívemet.

Ragyogó, arany napsugár,
Szívembe fényt nem lopsz be már.

Bohókás, játszi szerelem,
Többé nem incelegsz velem.

Szerelem, sugár, kikelet
Ah vége, vége! oda lett!

PALÁGYI LAJOS.

A BRAZILIAI INDIÁNOK LEGENDÁIRÓL.*

Az a rézvörös bőrszínű, többnyire sugár növésű, merev szőghaju, hosszú tojásdad fejű s marcsona, csontos arcú emberfaj, melyet magán kívül világszerte mindenki indiánnak nevez, Amerikában lakik s a roppant hosszú földrészek egyik végétől a másikig, — itt gyéribben, amott sürűbben, — mindenütt el van szórva. Hogy ez az emberfaj tekintendő-e Amerika őslakosságának, az maig sincs meggyőzőleg eldöntve; annyi azonban bizonyos, hogy Amerika fölfedezése előtt ehhez hasonló, vagy éppen ezzel azonos emberfaj nem ismert az ó-világ. Ezért ragasztotta rá a fehér ember az «indián» nevet olyformán tévedésből, mint a hogy az Antillai szigeteknek «Nyugat-India» elnevezést adott.

* A budai körben tartott népszerű előadás.

zése előtt ehhez hasonló, vagy éppen ezzel azonos emberfaj nem ismert az ó-világ. Ezért ragasztotta rá a fehér ember az «indián» nevet olyformán tévedésből, mint a hogy az Antillai szigeteknek «Nyugat-India» elnevezést adott.

Amerika fölfedezésekor az indiánok száma nagyon tekintélyes volt. A mint azonban az oda-tuduló európaiak s különösen a spanyolok kapzsisága és hatalmaskodása valóságos rabigába görnyesztte s így önző érdekeinek szolgálatára kényszeríté a bennszülötteket, s megsemmisíté azt a sajátos és épen nem csekélylendő műveltséget, melyet a bennszülöttek különösen Közép-Amerikában létesítettek, rohamos pusztulásnak indult a vörösbőrű faj annyira, hogy végre korunkban az észak-amerikai Egyesült-Államok külön terület adományozásával, sőt pénzsegélyvel is iparkodik az indiánokat részint polgárosítani, részint pedig az elpusztulástól védelmezni.

Déli-Amerikában valamivel kedvezőbbek voltak rájuk nézve a körülmények, a mennyiben oda aránylag sokkal kevesebb fehér ember töltött be különösen eleint, s más részről az indiánok is jobban elvonulhattak az idegenek előtt az Amazon vidékére s általában a mai Brazília óriás belsejébe.

A braziliai indiánok egy része már régóta állandóan megtelepedett (indios mansos, vagy indios ladinos) s polgárosodott életmódot folytat; a nagyobb rész azonban még most is független nomád vagy épen vad állapotban törzsenként él szanaszét. A megtelepült törzsek kisebb-nagyobb falukban és szállásoknak nevezhető tanyákon laknak. Az ilyenek mindnyájan keresztények, kiket főleg a jezsuiták térítettek s ismertettek meg a polgárosodás első föltételeivel; de polgárosultságuk inkább csak szenvedélyes belenyugvás a kényszerű helyzetbe; kereszténységük pedig merő fogalomzavar és babona, s mint ilyen, a kereszténységnek inkább csak a visszajá, sőt eltorzítása, a miből úgy az egyetemes kereszténységnek, mint a keresztény művelődésnek édes kevés gyakorlati haszna van. Bátran nevezhetők őket keresztény pogányoknak is, a mennyiben régi együgyű vallásukból mindent megtartottak, a mi lényeges volt, a kereszténységéből pedig csak a lélek nélküli külsőségeket vették át. Hogy aztán ez a keverék-vallás inkább akadály, mintsem előmozdítója nálunk az igazi művelődésnek, az könnyen belátható.

A független vad indiánok számtalan kisebb-nagyobb törzse oszlanak, melyeknek test- és véralkatuk, lelki tehetségeik, erkölcsök, szokásaik és általában egész életmódjuk nagyban és egészben azonos, ellenben nyelvi tekintetben majdnem valamennyien különböznek egymástól legalább nyelvjárásiilag. Elképzelhető, mily roppant nehézségeket gördített a nyelvek és nyelvjárások e nagy különfélesége a térítők elé, kik pedig kénytelenek voltak belátni, hogy e népségek közt csakis indián nyelveken hirdethetik az evangéliumot. Sok tanulmányozás után végre csakugyan fölfedezték a térítők, hogy vannak bizonyos nyelvek, melyek vagy külön-külön, vagy összevegyítve a legtöbb törzse nézve érthetők. Ilyeneknek találtak főleg a quechua és a tupi nyelvet, melyeket összevegyítve szerencsésen megalkották azt az általános indián nyelvet (lingua general), mely aztán braziliai indián nyelvvé vált s egyszersmind irodalmivá is lett az írás, olvasás elsajátítására emelkedett indiánok közt. Ilyenek nemcsak a megtelepült, hanem a nomád törzsekénél is számosan vannak, mert ugyanis főleg az Amazon alsó folyása mentén élő indiánok legnagyobb részt kívül élnek ugyan még ma is a polgárosodás kötelein, de sem a kereszténységtől, sem az idegen polgárosodott népekkel való érintkezéstől nem zárkoznak el. Mint halász, vadász és baromtenyésztő emberek adnak, vesznek, csere-berélnek, sőt helyi-vel közeli olyan, a milyen templomokat és iskolákat is tartanak fenn, s így minden joguk megvan arra, hogy felig polgárosodott népségeknek mondassanak. Csak az őserdőkben, az óriás mezőségeken (pampas) és félreess hegységeken tanyázó vad indiánok azok, kik egymással és szomszédaikkal folyvást irtó háborusodásban állanak, sőt az emberevéstől sem iszonyodnak.

E futólagos vázlat alapján talán sikerült már, ha csak nagyjában is megismerkednünk e sajátos emberfajjal, melyet a sors, ki tudja, hány ezer meg ezer éven át tartott elzárva a többi emberiségtől, s mely iránt lehetetlen mély sajnálatot nem éreznünk, ha elgondoljuk, hogy

addig volt igazi élete, míg az európai emberiséggel meg nem ismerkedett, ez ismeretség megkötése óta ellenben csak tengődik, csak csenevészik még az a töredéke is, mely úgy a hogy meghódolt az európai fajságu műveltségnek. Pedig, hogy nagy multjának kellett lenni különösen, mint már említett, Közép-Amerikában, bizonyították azok a templom- és palotamarok, azok a fáliratos és faragott képes kövek, azok a régi eszközök és fegyverek, melyeket hol a véletlen, hol a kutatás hozott napfényre s melyek annyi becses és rejtelmes gondolkozni valót adnak a régiség-tudományoknak.

Teljes és hű képet adni a vörösbőrű emberfajnak, vagy bár csak a braziliai indiánoknak az anyagi, erkölcsi és lelki életéről általában is nehéz, ilyen rövidke előadásban pedig teljességgel lehetetlen, s lehetetlen már csak azért is, mivel e nem rut és nem rossz ember-társainkról oly zűr-zavaros, oly ellentétes s gyakran oly igazságtalan és irányzatot értesítések bocsátatnak világgá, melyeket csak úgy lehetne alapos felülvizsgálat és igazoló vagy megezőelő eljárás alá venni, ha a helyszíni nére mehetnénk s ott tehetnénk épen oly beható, mint tárgyilagoss tanulmányokat. Mint-hogy pedig ilyesmire csak ritka embernek adatik lehetőség: kisértsük meg a helyes értesítésre vezető módok közül a legheylesebbet, vagyis azt, hogy hallgassuk ki magát a vörösbőrű embert; hadd mondja meg ő maga, hogy ki és milyen ő: mifele érzések, indulatok fészkelnek szívében, meddig terjed eszmeköre s merre és hová szokott szárnyalni a képzelete; szóval vessünk egy vizsgáló pillantást a költészetére, melyre nézve teljesen igazat adok Erdélyi Jánosnak, ki így szól:

«Én, ha kérdetném, minő sajtáságai, elsősege vagy hiányai vannak valamely népnek, korántsem utalnék történetre, melyekben Herder állításaként ritkán találunk egyebet fölé, mint hogy hogyan engedé magát igazgattatni és öletni; hanem utalnék költészetének ép vagy eszoka maradványaira, hová nem csak a nyelv ifjúsága, szépsége, dacza, hanem a nép szívének ugyszólván minden lobbanása, kedvelt eszméi, vágyai, hite, előítéletei, babonái, képzelt tehetségének teljes köre, azon egész világnézete beszövék, belehelvék.»

Ilyen fölfogással nyulok én is a kezemnél levő indián legendákhoz, melyek, fájdalom, nem első kézből valók ugyan, de idegen alakjukban is sokat elárulnak a felől, hogy miként érez az amerikai s különösen a braziliai csodálatos természet gyermeke; miként nyilatkozik nála a mindenség mozgató és fenntartó ereje, a szerelem: miként játszik, hogyan termékenyedik meg képzelete a kereszténység hatásától, s általában hogyan fogja föl az istent, a világot, az embert, az életet és a halált.

A legenda, mint vallásos eszméket jelképező, szentek s mártírok csodás tetteit vagy csodás életét elbeszélő jámbor monda, Európában már divatját multa nem csak a költészetben, hanem az újatossági irodalomban is. A legenda igazi időszaká nálunk a középkor volt; a középkor pedig már régen volt! Az Amazon és La-Plata folyamok mellekein találták indián keresztények azonban még legelőbb csak olyan európai középkor-fele időt élnek; így egészen természetesen, ha ott a csodás vallásos mondák most teremnek, vagy most is teremnek; az azonban kevésbé volna természetes, ha a vörös ember észjárása, képzelete és naiv hite összetalálkoznék az európai középkorával. Nem is teszi. Az indiánnak a legendája is egészen indián. Istenéi, hősei, különböző rendű s rangu szellemei, eszelekvényei s eszelekvényeinek indító okai mind, mind indiánok. Csak egy van, a miben az indián bárkivel kiállja a versenyt s ez az anyai szeretet. Ez mély, igaz, megható, sőt megragadó! Majd meglátjuk.

Kár, hogy a tartalom sajátos eredetisége mellett az alak, a nyelvezet eredetiségéről is nem szólhatok. Ez két okért lehetetlen: egykért azért, mivel ifj. Mello Moraes,* braziliai portugál költő, kitől az alábbi legendák kölcsönzöm, már maga is csak fordítást; másikért pedig azért, mivel a fordítás, ha teljesen szabatos is, csak halvány másolata az eredetinek s így óhatatlan, hogy több vagy kevesebb pontban eltérő ne legyen attól.

* Mello Moraes fils: *Poemes de l'esclavage et Legendes des Indiens*. 13. L. Garnier. Rio de Janeiro, 1884.

A nevezett költő gyűjteményében öt legendát találunk, melyek közül az első a Hold csodás keletkezését meséli el ilyenképen:

A hold keletkezése.

«Már csak az alkonyat utolsó sugarai és pirosuló felhők világíták meg egykissé nyugoton a távolban a látás határát. Fent a hegyoldalon a *yerere* madár zengé esti dalát, míg alatt a csöndes tó partján a *cangasu* csillapító szomját. A közeli óriás hegység sötétlő gerincei olyanoknak látszanak, mint ama fekete krokodilok, melyek éjjelenként undok falkákban másznak elő, hogy a folyókba lopózzanak. A hegyet, melynek homlokfoka az egyenlítő felé néz, hajdanában a rajta kalandozó harezos amazonok *Taperé*-nek nevezték; ma *Acunam* a neve. Egyszer egy szörnyű véres csata után csupán két busongó emberi lény maradt életben e hegyen: egy indián legény meg a huga.

— Te maradj itt, kedves bátyám, e földült tanyán, — mondá a leány, — én lemegyek a tó partjára lakni. Elkészítettem ágynadát a nagy gesztenyefák alatt s oda tettem mellé ijadát s legszebb nyilaidat. A százasod fák elválaszthatatlan társai, az orchideák, kalzsamos illatot fognak rád lehelni alvásod közben. Isten veled, isten veled! . . . meddig is? . . . reggelig. A legszebb madarak éneke ébresszen föl hajnal hasadtakor!

Erre a leány lassu léptekkel indult lefele a hosszú hegyoldalra. Haja hullámzatban omlott alá meztelen vállaira, s arcán sápadtság ömlött el. A napnak utolsó sugarai is eltűntek, midőn éjjeli tanyájára megérkezett, hol azonnal lefeküdt.

Az éjszaka mind alább-alább ereszkedett a hegyormokról s elúzó az ég világát. A fákon le s fölúzó gyíkfélék lapos fejére már csak némi kétes világosság vetődött. A felve lépkedő erdei állatok meg-megrezentették a leveleket; a bogarak valami bátoraltan danát próbálgattak, melyre a mocsarak lakói fülhasgató szivajjal adogattak visszhangot.

Ekkor a természet kebelén magában levő leány kihallgatta azokat a gyöngéd és titokzatos szavakat, melyeket a szellő az erdőnek, a csillag a pataknek és vízesésnek suttogott, s a szerelem mómora áradt el szívében. Majd föluggrott és így szól:

— Visszamegyek tanyánkra. Le kell csillapítanom gyötrelmemet . . . Éjjel felesége s nappal huga leszek! . . . Föl, szívem, gyérünk! . . . Ah Nagy-Szellem, Nagy Szellem! (Tupan! Tupan!)

Gyöngé szellő imbolgatta a szasszafrazsfa lombjait; az ég sötét s a levegő nyomott vala; virgoncz tengeri nyulacsókák szökdeceltek az erdőben, midőn a leány bátyja fekhelyéhez érkezett remegve s elnyomni iparkodva lelkében a baljóslatu előérzeteket. Aztán oda simult a fekvőhelyre. A férfi fölrezzent s kérdé:

— Ki vagy?

Egy csók volt a kérdésre az egyedüli felelet. Az erdők galambja minden éjjel fölkereste hegyi fészket, de a kelő nap mindig a csöndes tó partján találta megint.

— Ki lehet, a ki magányomat megosztani ide járogat? Ki lehet, a ki engem szerelmével így részigit? — kérdezgetté maga-magától a legény. — Túlvilági kéklő hegyek tündere, hogyan szemlélhetném ragyogásodat fényes binnal is? . . . Megvan! Földült falunk határában terem a sárgapiros orleánfa és a sikontenyészik a harnatnevelte zöld *genipa*. Ezekből letörölhetetlen festéket csinálók, azal aztán megfestem szép halántékidat, s így ha hajnal után meglátogatsz, föl fogom ismerni arcodat.

A vétke miatt szégyenkedő leány harmadik ízben élvezte a szerelem mómorát. A föld olyan búbajos volt, mint akár születése napján.

— Mi lesz belőlem? — sóhajtá a leány, s gondolataiba merülve mérsékelte a lelket borító éjszaka mélységeit. A tó ringatózott s ezüst tükrében a lombozat nyilásán át a halvány csillagok nézegették magukat. A leány fölkelte fekvőhelyéről, a hegynek vette utját s közeledett bátyja éji tanyájához.

Bátyja, kit az éj csakugyan férjévé tett, már várta, s így szólt hozzá: — Miért jössz ily későn? A jótékony szellemek már feltékenyek rád, fel-

tékenyek csókjaidra. Jer, jer közelebb; szeretlek!

Ezzel ölébe vette a leányt, össze-vissza csókoltatta rózsapiros ajkait s aztán czirógatás közben egy vonást húzott gyöngye arcára a rokfestékekkel.

A rászedett lány a halántékához talált nyulni s meglepetve érezte, hogy nedves.

Hajnal felé újra eltávozott. Az ébredő nap biborsávit vont az Acunam-hegy csúcsaira s a völgy liliomai már hullaták kelyheikből a reggeli harmat gyöngyszemeit, midőn a leány a csöndes tó partjára leért. Fölgáva egy ágra, mely a víz tükre fölé nyult ki, lehajította forró fejét és a tiszta vízben meglátta az arcán levő festéktölköket.

Rögtön fölragadta harci iját s egy nyilat lőtt az égre s a nyíl odaszögeződött a kék boltozatra. Aztán nyilat nyíl után röpitett, de úgy, hogy egyik a másikba furdott sorba mindaddig, míg földig érő láncolat nem támadt belőlük. Akkor megragadta a nyíl-láncolat s fölcsúszott rajta az égbe, hol a halvány Hold lett belőle.

Azóta az örökké bús indián leány minden éjjel el-eljár nézegetni magát a források, tengerek, folyók és csöndes tavak tükörében, hogy vajjon nem tűntek-e már el arcáról azok a foltok».

(Vége köv.) KIRÁLY PÁL.

A KIÁLLÍTÁS TERÜLETE.

A kiállítás területe a városliget harmadrészét foglalja el, összesen 300,000 négyszög-méter. A kiállítás országos bizottsága kezdetben 172,472 négyszög-méternyi hely átengedését kérte a városi hatóságtól. Sok ellenzője volt annak, hogy az üdülő helyekben ugys nagyon mostoha sorsra jutott város legkedveltebb kirándulási helyéből annyit kiszakítsanak. Feltették az ültetvényeket is. Eleinte a városligetnek egész más területéről volt szó, mint a hol most van a kiállítás; az első választás a liget legcsöndesebb részére esett, arra, mely az István-ut mellett terül, s az iparsarnok helyéül a német arena előtti kis mezőt jelölték ki. Hanem e területen aztán annál nagyobb irtást kellett volna a fák közt tenni. A tárgyalások hosszasan folytak, s egy ízben már az a szándék is fölmerült, hogy az Orszá-kertben legyen a kiállítás. Jó hogy csak hirtelen előrántott szándék maradt, mert a hogy most látjuk a kiállítást, úgy azon a sokkal kisebb helyen el nem rendezhették, ott kicsinyes maradt volna, környékétlenül, míg most díszes környéke, nyüzsgő élete, a hozzá vezető utak nagyvárosi fénye nagyszerű keretet ad a kiállításnak.

A kiállítás végre is a liget kellő közepén létesült. Alkalmasabb helyet nem lehetett volna neki találni. A kiránduló közönség elvesztette egy évre a legszivesebben látogatott helyét. A vasárnapi cziczázó rétek, letelepülésre legalkalmasabb pázsitok, s a mutatványos bódék, czirkuszok, czéllövők mind itt voltak. Ezekkel mind máshová kellett költözni.

A liget legszebb részének átengedését az országos érdeken kívül az is ajánlotta, hogy a kiállításból megmaradó épületek a legalkalmasabb pontokon létesüljenek. A ligetben nem sok az épület; díszes pedig egyetlen sincs. A nagy iparsarnok, a műcsarnok és a királyi pavillon hatalmas diszül fognak megmaradni.

A terület rendezése nem volt könnyű földadat, s csak nagy munkálatokkal lehetett alkalmassá tenni. A nagy törség, mely most az iparsarnok előtt terül el, pázsittal, virágszőnyeggel, szökőkutal, s mely a délutáni órákban a zenét hallgató díszes közönség korzójává lett, mélyen fekvő, vízenyős rét volt, a min egy patak húzódott keresztül, táplálva a kis tavat, melynek buja növényzetü szigete a kiállítási terület egyik legvonzóbb pontja. A területet föl kellett tölteni, a pataknak új medret ásni és beboltozni. Magas pont és szép ritkás hely volt az, a hol most a nagy iparsarnok oly impozánsan emelkedik. Sok fát nem kellett kivágni. Négyüléseket, költéző-mutatványokat szoktak volt itt tartani. Itt produkálta magát Blondin is, ezért Blondin-ternek nevezték el. Soha sem kapja vissza többé ezt a nevet.

Tisztas terület, mezőség volt még az iparsarnoktól balra (a főbejáratról véve az irányt), hol most az időleges kiállítások, a pénzügyminisztérium, mezőgazdaság, házi ipar, fegyveripar

csarnokai, meg a panoráma emelkednek, általában a kis tó (a „Hattysziget”) baloldali részén. Annál sürűbben benőtt vidék a kiállítás hátsó területe, hol fasorok keresztezik egymást, s hol a faiskolák hajtatásai már izmosra és lombosra gyarapodtak. Itt nagy az irtás; míg meglehetősen érintetlenül maradt a nagy iparsarnoktól jobbra eső terület, a műcsarnok és királyi pavillon mögött, a szép füves ligettel.

De nemcsak irtottak az épületek számára, hanem parkoztak is a kiállítás szélére. Gyep-szőnyegeket növeltek, bokorosportokat ültettek, ösvényeket, utakat hasítottak. Az épületek

nak még időzni, s ellepték a sorba rakott székeket, hogy hallgassák a közepén álló pavillonban játszó katonai zenekart, a mit föl-fölváltanak a két oldalon levő fogadóban játszó cigányok, — ez valóban fényes, tarka és oly eleven kép, hogy a kiállítás változatos látványa, pezsgő élete épen egyik megragadó vonását nélkülözné, ha e szabad térrel nem rendelkeznek a tömegek összegyűjtésére, foglalkoztatására. Kivált este, mikor a villamos lámpák kigyulnak, táruul itt föl pompás látvány. Már is kedvencz találkozó helye a közönségnek, s bizonyára még inkább az lesz a forró nyári estéken. Hat

AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSRÓL. — LÁTOGATÓK AZ ERDÉSZETI PAVILLON ELŐTTI TÉREN.

Gause eredeti rajza.

közt mindenütt nagy gonddal ápolt park-részek vannak, s a természetadta és kertészileg rendezett környezetben az országos kiállítás kétségtelenül felülmúl minden eddigi kiállítást, mert sehol sem kínálkozott oly kedvező hely, üdítő, arnyas pihenőkre.

Csak a főbejárat és az iparsarnok előtti terület lomtalan. Itt történtek a nagy feltöltések. De ez a tér meg nagyon emeli az első belépéskor mutatkozó benyomást. Az egész iparsarnok tisztán emelkedik ki szép arányaival, és uralja a kiállítást. A pázsitos táblák, virágszőnyegökkel, bokraikkal, rózsabúttal, s a porondozott fehér utak, a locsogó szökőkút, a nagy tömegek, melyek még nem oszoltak szét, melyek már itt gyűltek ismét össze, melyek itt is akar-

órán tul, mikor a csarnokokat bezárják, a kiállítás területére csak 20 krajczár a belépti díj. A fővárosi ember örömet megfizet ennyit, hogy estéjét a szabadban és valóban elegáns helyen tölthesse.

Képünk, melyet ezuttal közlünk a kiállításról, az egész területre nézve kiterjedő áttekintést nyújt, s fogalmat nyújt a „liget városáról”, mint a hogy a kiállítást máris elnevezték. Mert csakhogy város, igazi palotákkal, szebbnél szebb épületekkel, kioszkokkal, kávéházakkal, vendéglőkkel és hullámzó élettal. A képen minden egyes épületet számok jelölnek. Ezeket rendjében soroljuk föl röviden.

Az 1. szám a nagy iparalotát jelöli, mely a kiállítás központja, mind az épület nagyságá-

nál, mind a benne elhelyezett tárgyak nagy tömegénél fogva. A közönség rendszeren ide megy először. Legközvetlenebbül is utjába esik, de meg gazdagsága is vonzza. Hanem abban minden látogató csalódik, hogy innen hamar tovább folytathatja utját. Ha csak egyszerűen végig halad is a sok fülke, a sok kereszt-csarnok közt, s ide-oda mégis vet egy pillantást, belekerül legálább egy órába. Az iparsarnok mögött vannak elhelyezve a harangok, melyeket a kiállítás megnyitáskor és bezárásakor mindennap meghuznak, vasárnaponként valamennyit. Az iparsarnok mögött feltüntetett épületek között látszik

nyolcszögű épülete válik ki. A keleti pavillon mögött pedig több egymás mellett álló épületben a bányászati, kohászati kiállítását rendezték. A keleti pavillontól jobbra pedig, a fenyves-csoport mögött a zenecsarnok tornyos épületére ismerünk.

Az 5-ik az erdészeti kiállítás telepe, e díszes, szép és nagy épület. Innen a 6-ik szám felé haladva, az iparsarnok jobb sarkánál levő épületben a Dunagőzhajózási társulat kiállítása akad utunkba. A 6-ik a fővárosi kiállítási csarnoka, a fővárosi iskolák tanszereinek, az intézetek és közművek (kórházak, vízvezeték, csatornázás

két kis tornyos épületben kiállítási kalauzokat, sorsjegyeket, színházi jegyeket, hirdlapokat árulnak.

A 11-ik számot a kép másik oldalán leljük meg, két épületre is fölíva. Az egyik, melynek homlokzatát két torony is emeli, a mezőgazdaság nagy csarnoka, e rendkívül gazdag kiállítás, melyet külföldi szakértők (között a francia nagykövet is) mintaszertűnek nyilvánítottak. Képünkön csak fele látszik az egész épületnek. Ez a kiállítás egyik legnagyobb csarnoka. A szintén 11-ik szám alá foglalt kisebb épület időleges kiállítások számára készült, s most a virágkiállítás van benne. Ugy ezek, mint a következő épületek a liget ama részét lelik el, a hol ezelőtt a vasárnapi közönség szokott a fűben játszani. A 12-ik a pénzügyminisztérium kiállítása. Itt van a dohány, a só, s a kincstári birtokok termelvényének egy része. A 13-ik szám a bor és szesz italok tág csarnoka, épen azon a helyen, a hol az „utvesztő” volt eddig; körülte, a fák árnyékában, pezsgőgyárosok kisebb pavillonjával. A 14-ik a ménes-telepek uradalmának kiállítása. Közötte és a pénzügyminiszteri kiállítás épülete közt a bosnyák kioszk, melyben kávét és édességet árulnak. A 15-ik a közoktatási minisztérium kezelése alatti alapítványi jóságok csarnoka. A mezőgazdasági csarnok, s a 12 és 15 számmal jelölt épületek közt látható magános pavillon a munkácsi uradalom kiállítását foglalja magában. Itt van még a fegyveripar, a munkácsi csárda is, de ezek a rajz keretén kívül jutottak már.

A „Hattysziget” fái nál látjuk meg a 16-ik számot, mely mintaszálló s a fővárosi vendéglősök és korcsmárosok közösen állították; egyszersmind étkező-helyiség. Mellette a a tó szélén a Littke-fele pezsgős pavillon. Magát a sziget közepét csinos kioszk foglalja el. A 17-ik a tanszerek és iskolák kiállítása, szintén nagy és gazdag csarnok; a 18-ik a házipar csarnoka, melyben a parasztszobák és népviseleti alakok is nagyban hozzá járulnak a gazdag kiállítás érdekesebbéhez. Végül a 19-ik szám a panoráma, a magyarországi fűrdők képeivel. A két karsu torony, mely az épület mögött emelkedik, a török kávéházé.

A rajz baloldalán, sűrű fák közt még több hosszú, nagy épületet látunk, számokkal jelölve. Azok mind az állatkiállítás istállói, a városligetnek eddigi legzajosabb helyén, hol mindenféle zene, kintorna, trombita és csöngetés hangzavara hallatszott, s hol a mutatványos bódék körül — kivált vasárnap, valódi vásári sokadalom uralkodott. Most ez a kiállítás legcsöndesebb, legelhagyottabb része, de néhány nap mulva már itt is megnyílik az állatkiállítás.

Tájékoztató képünk nem tüntet elő minden épületet, csak a főbbeket. Kisebb csarnokok, pavillonok még mindig emelkednek. Épen száz épület lepi el a kiállítás egész területét. Tehát találon nevezik a „liget városának.” Csalódnak is, a kik azt hiszik, hogy egy nap alatt meglátnak mindent a kiállításon.

HOMOKBÓL FONT KÖTELEK.

ANGOL REGÉNY.

Irta FRANCILLON R. E.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Találkozás kettesével.

Carew Feri most először sajnálta, hogy összeveszett Quickset kapitánnyal s vele minden közlekedést megszakított: most már az se volt, ki előtt öntse ki szívét, szíve örömet s boldogságot, melylyel imádozt Mabeljét már szinte jegyesének tekintette! Titka majd megrepszette szívet s egy neme a láznak gyötörte, ámbár a gyönyör láza volt, a mit érzett.

Mabel is lázban volt némileg, ámbár egész másnemű láz volt, a mi őt törte, közel sem oly kellemes, mint a squire-é. Szerencsésen kikerült, hogy Pengold ural az estén még beszélnie kelljen. A jó tisztelőndő esténként rendszeren elkészült annyira, hogy maga is alig várta, hogy lefekhesse s nem igen alkalmatandokott gyámleányának. Mabel hát feltűnt nélkül visszavonulhatott; bezárkózott szobájába s korábban a szokottnál ágyba vetette magát, ámbár gondolatai nem engedték pihenni.

Bünösnek érezte magát s olyannak, a ki a maga hálója fogott meg. Miért kellett neki Perivel kaczerkódnia, holott magát a másiknak, ha

stb.) tervrajzaival, egyes részleteivel. A 7-ik a királypavillon, e becses szép épület, mely a királyi család tagjainak is pihenőül szolgál. Mőgötte a 8-ik szám alatt a műcsarnok izlésees palotája. Épen ez előtt áll az egészségügyi pavillon; mellette pedig, a jegenyefák közt (épen Budapest kiállításá mögött) a vörös-kereszt-egyet pavillonját kereshetjük föl. A 9-ik szám az igazgatósági épületé, mely legelőször volt készen, s hivatali helyiségeket foglal magában. Közvetlenül mellette a részvényes serfőző-egyesület fogadója; vele szemben, a tulsó oldalon pedig a Dréher-féle fogadó hosszú épülete. Mind a két fogadó előtt egész nap játszik a zene. A két fogadó közt, 10-ik szám alatt a főbejárat rácos kapuzata, zászlós árbócokkal. A mellette látható

jobbra egy nagy csarnok, lengő lobogókkal. Ez a közlekedési minisztérium kiállítása, a fiumei tengeri hajózás, kikötő építés, a torpedógyár, a vasutak, távirtdák száz meg száz tárgyával. Épen az iparalota mögött, szemben a hátsó kapuzattal tornyos épület látszik: a magyarországi légszuszgyárak kiállítása; ettől balra, az iparalota sarkánál van az osztrák-magyar államvasutak kiállítása.

A 2-ik szám alatt találjuk a nagy gépcarnokot; a 3-ik alatt a nemzetközi gépcarnokot, külföldi gépekkel. A 4-ik a keleti pavillon, Romániából, Szerbiából, Bolgárországból és Konstantinápolyból való tárgyakkal. E három most említett csoport között füstölnek a kazánház kéményei; ezelőtt a horvát-szlavon kiállítás

nem is forma szerint, de hallgatóság ugyszólván oda igérté már? Mit tegyen, hogy e hinárból kiszabadulhasson — miután még azt az alkalmat is elszalasztotta, hogy Carew ur első nyilatkozatára határozott tagadó választ adjon s öt visszariadsza, mielőtt még tovább ment volna.

Hiába forgatta fejét a párnáján s párnáját a feje alatt — az nem tudott neki semmi tanácsot adni — s így tételődhetett volna akár reggelig, ha egy — nem ugyan mentő, de legalább elodázó s megnyugtató gondolat nem ötlött volna eszébe. Minek törje ő magát? gondolá — hiszen úgy sem tud magán segíteni; de hiszen találkoztát adott másnapra Quickset kapitánynak; az majd gondolkodik helyette s meg fogja találni a mentő gondolatot. Ezzel aztán meg egyszer megigazította vánkösát feje alatt — s elaludt.

Alma mindazáltal nyugtalan volt; egész reggelig a kettő közt hánlykodott s válogatott. Ebben a választás nem volt nehéz — kinek is lett volna, egy durva félparaszt legény s egy tökéletes gavallér kapitány közt? — de alma képei nem függöttek sem az okoskodástól, sem szíve érzelmeitől s ezer bolondságot sugalltak képzelődésének.

Korán felébredt. A háznál aludtak meg. Különben a stoke-julioti paplakon a reggelinek nem volt sem rendje, sem határozott ideje. A lelkész maga szokott reggelizni, rendszeren a konyhában, a hol legjobban találta magát s nem kérte soha, reggelizett-e már Mabel. Reggeli gondolatai csak malaczeai körül forogtak. A mint ágyából felkelt, félig öltözve, mosdatlanul, azok után nézett — s mosdás előtt még egyszer megnézte őket, hogy esznek; maga is e két látogatás közt mosdatlanul szokta elkölteni reggelijét. Mabelnek egész délelőtt teljes szabadsága volt, jöhetett, mehetett, soha sem kérdezték, hol jár. Ha felkelt s felöltözött, Pore bevitte neki szobájába a tejsűrűt, melybe kenyérét, vagy ünnepnapokon kalácsát aprította, — elköltötte kényelmesen, — aztán kiment sétálni a rétre, a homok-laposra, vagy a tengerpartra, a mint kedve tartotta. Ezekben a reggeli és délelőtti sétákban volt rendszer találkozásai Quickset kapitánynyal, a mióta összeismerkedtek. Találkozhelyük a Horneck-sziklaja mellett volt, a hol a «homokból kötelelet fonó» tengeri tolvaj mondája kísértett. Ide adták egymásnak, előtte való nap, mára is a találkozó.

Ámbár a szél erősen nyitott s meglehetősen csipős is volt, Mabel nyakára kötötte kis kendőjét, felvette szalmakalapját, csöndesen kiment szobájából, halk lépésekkel át a pítvaron — hogy a tisztelendő ur, a ki a konyhában reggelizett (füstös szalonát s egy korsó sör, szokása szerint) meg ne hallja lépteit. Csakhamar a szabadban volt, s a homokot át egyenesen a Horneck sziklazuga felé irányozta lépteit. A szél erősen fúttá pántlikáját, nyakán összébbs kellett huznia a kendőt, de mit gondolt ő most azzal!

Tudnivaló, hogy első volt, a ki a találkozóhelyre érkezett. Quickset kapitánynak többől állt ki a reggeli tolettje, mintsem oly hamar elkészülhetett volna vele; soká kellett a tükör előtt időznie, míg fürteit kellőleg rendbe hozhatta, csipkés nyakkendőjét módosan csokorra köthette s ruházatát teljesen elkészülhetett. Így Mabelnek elég ideje volt helyzetét még egyszer elgondolnia. Gondolatai azonban akaratlanul mind a monda öreg alakja, a vén Horneck körül tévedeztek, a mi nem csoda, épen itt a monda helyszínén. Elgondolta, hogy a vén Horneck mily gyorsan teljesítette urának (a gonoszak) minden kívánságát — épen mint Feri igérté neki is teljesíteni az elsőt, hogy t. i. Uborka Janót elébe hozza, — míg a gonosz kifogyott minden kívánni valóból s hogy a vén gazembert lerázhassa a nyakáról, azért adott neki végre egy lehetetlen feladatot — hogy homokból fonjon köteleket. Ez a monda, a mint így elgondolta, épen kapóra jött a leánynak s azt vonta ki belőle, hogy neki is valami, a homokból font kötelekhez hasonló, lehetetlen-séget kellene követelnie kérőjétől, a ki azt fogadta, hogy kívánjon tőle akármít, megteszi érte. De mit kívánjon? az nem tudott semmit kívánni. S ezen ugy elkeveredett, hogy még azt is megátkozta, a ki őt a tengerből, a hajótörés-kor, kimentette; miért nem hagyta odaveszni?

— Ezer aranyt gondolatáért, drága szép! — hangzék egyszerre mellette egy hang, a várva

várt kapitány hangja. — S kétszer annyit, ha rám gondolt.

— Nem, nem önmre gondoltam, — felelt Openshaw kisasszony felrettenve, — inkább magamról...

— Annál drágábbak gondolatai, mivel a legszébb s legkedvesebb körül jártak, a mi csak van a világon. De mi baj az istenért? szememben könyök nyomait látni — drága gyöngyöket a legragyogóbb csillagon. Mi történt —?

— Semmi sem történt; ha csak azt valaminek nem nevezi, hogy — kezemet megkérték.

— Ah! Eltalálom ki! Bizonyosan az a paraszt urfi, Carew Feri! Hahaha! Nem rossz, igazán. Ostobának tudtam eddig is, de oly ostobának még sem képzeltem — hogy önhöz emelje szemét. Elutasította, persze?

— Nem, nem határozottan — meglepett ajánlatával. S gyámtyám ugyszólván már oda is igért volt neki. Mi tegeyk most? hova legyek? Szinte várta a feleletet kérdésére; s mennyire megkönnyebbült, mikor az csakugyan ugy hangzott, a hogy várta.

— Itt csak egy megoldás lehet. A mit tegnap is mondtam. Szökjünk Skócziába.

A mint a szó ki volt mondva, bár megörült neki, mégis egyszerre ezer aggálya támadt s ugyanannyi ellenvetése. Hogy volna az lehetséges? hogy kivethető?

— A legkönnyebben, — felelt a kész gavallér. — Pénzem van elég s szerezhetek még többet is. Nehány napra eltűnök a vidékről, hogy gyantu se legyen. Egy éjjel, mondjuk hat, nyolcz, tíz nap múlva, visszajövök, kocsival, lóval, kegyed minden éjjel 11-től egy éjren lesz, s vár. Egyszer megzörrentem halkán az ablakot. Kegyed erre gyertyát gyújt, jelöl, hogy meghalt. Negyedóra múlva új zörje — halkán — az ablakon. Ez a jel, melyre kegyed az ablakot kinyitja, s egészen készen, felöltözve, ha teszük uti táskát is hozhat magával, kilép az ablakon, s ott leszek segíteni — a kocsit készen vár — s bajnal hasadta előtt túl leszünk a skót határon.

— Üldözni fognak.

— Nevetség! Ki üldözne? Pengold lelkész, az érdemes békebíró? Horkol reggelig. Valami czirkáló rendőr, vagy falusi kisbíró? jobb dolga van a kocsmában.

— Nem ók, Kaleb! Hanem Carew ur. — Ó! a gyáva! Merne utánam jöni? merne velem szembe szállni, ő? Velem, a ki két marquist, három lordot, négy ezredet szúrta le párbajban! Velem, a ki egy izben négy csendőrt szalasztottam meg, mikor egy becsületbeli ügy miatt kezét akartam tenni rá. Azt szeretném látni — hogy összemorzsolnám!

— Carew ur nem az, a minek gondolják, higgye el; ő mindenre elszánt ember.

— Annál jobb — hadd jöjjen. De nem fog jöni, legyen róla meggyőződve. Aztán Stoke-Juliotból harmincz felé vezet az ut, hogy találma el épen azt az egyet, a melyen mi indultunk! Nevetem!

S a mint e dicsekvő szavakat szelnek eresztette, kihivólag s már előre is diadalmasan széttekintett — és észme egyszerre azon az emberen akadt meg, a kiről épen oly kicsinylőleg beszélt, Carew Ferin, a ki egészen váratlanul ott toppant kettőjük közt. Zavarba jötték mind a ketten s maga Feri sem kévsé, hogy ezeket együtt találja. De ugy tett, mintha Quickset kapitányt észre sem venné s csak Openshaw kisasszonyt látná és hozzáfordulva kívánt neki jó reggelt, magának pedig szerencsét e véletlen találkozáshoz.

— Ep oly véletlen volt az én találkozásom is ő nagyságával, — vágott közbe szemtelenül Quickset kapitány; — becsületemre ép oly véletlen. Friss levegőt szini jöttem a tengerpartra s itt találom Openshaw kisasszonyt, reggeli sétájában. S mivel őnt is találom, tisztelt barátom, épen így, mert legalább megmondhatom, hogy oly híreket kaptam ma reggel, melyek azonnali elutazásra kényszerítenek. Azért itt mondom önnek bucsut s köszönetet szives vendégszeretetéért, melyet nem vehetek tovább igénybe. Remélem, a köztünk fölmerült csekély félreértés mindkettőnk részéről el van feledve, legalább részemről — biztosíthatom.

S míg Openshaw kisasszonyra jelentőség teljes tekintetet vetett, a melyben az látszott kifejezve lenni: «sokkal jobb nevelésű s izlésű vagyok, mintsem egy hölgy előtt veszekedést

kezdenék legádázabb ellenséggel is» — és továbbá az: «megegyeztünk a szokás módja fölé, tudja, mihez kell tartania, magát» — kezesett udvariassággal nyujtá kezét Carew-nak, a ki azonban azt észre sem látszott venni s el sem fogadta. A kapitány erre — elhólt s vissza sem tekintett a magára hagyott párra.

Mabel nehezen tudta megérteni a hirtelen el-tűnést s nem kevésbbé boszankodott rajta. De midőn Carew felajánlta neki, hogy hazakiséri a paplakra, —

— Köszönöm, — mondá, — egyedül szoktam sétálni s magam is hazatalálok.

— Azt hiszi, — felelé Feri neki bátorokodva, — nincs semmi mondani valóm? Elfelelte, mire kért tegnap? s azt hiszi, nincs még teljesítve?

— Ugyan mi az?

— Hogy megmutatom önnek Ugorka Janót. Jöjjön velem, s megláthatja egy félóra múlva.

Lám, gondolá magában, épen az imént gondoltam a vén Horneckre, a ki mindent teljesített, a mit tőle kívántak! S boszusan, hogy a kapitány oly könnyedén ott hagyta őt, vetélytársa hatalmában ugyszólva, megváltoztatta hangját Feri iránt s némi melegséggel szólt:

— Igaz, emlékszem balga kívánságomra — s ön komolyan vette kalandos szeszélyemet? Ez szép volt öntől. S ha már megvan, jó — látni akarom a csavargót, hogy fáradsága ne esett legyen hiába. Hová kell mennünk?

— Csak az erdőbe, nem is messze be az erdő szelétől; egy előttem jól ismert s kedvencz pontra, a hová a vadorzót ez órára rendeltem; meg vagyok győződve, hogy ott vár reánk.

A mint megindultak, Mabel már is megbánta, hogy magát ekép imádója hatalmába adta. Attól tartott, hogy ez az egész uton szerelmi vallo-másokkal fogja ostromolni. Carew Feri a helyett annak a hosszadalmas elbeszélésébe kezdett, mikép sikerült a csavargót ily hamar feltalálnia s azzal, hogy a maga puskáját oda kölcsönözte neki, rávennie, hogy azon a bizonyos ponton, — a nagy fánál, melynek kérgebe akkor a nevet belevészte volt — ma déltájta találkozzanak, hogy puskáját visszakaphassa tőle. S most épen a paplakra indult, hogy a kisasszonyt oda hívja, mikor vele a Horneck-sziklánál véletlenül találkoztak.

Az elbeszélés alatt, melyet Feri szándékosan nyujtott hosszúra és szélesre, az erdőhöz értek s annak árnyas ösvényein kezdtek befelé haladni. Mabel egyre nyugtalanabb lett s mind zavarodtabbnak érezte magát, ámbár körje semmi okot nem adott rá magaviseletével, sem szavaival.

— Az a fa, ott! — mondá egyszerre, — még egy pár perc s ott vagyunk; remélem, nem fáradt el?

— Nem, nem nagyon, — felelt Openshaw kisasszony, kinek ezalatt minden kedve elment az Ugorka Janó látásától — a mi csakugyan nem is volt egyéb szeszélynél — s azon gondolkodott, hogy szabadulhasson meg tőle mielőbb. Mikor a fához értek, meglepetve látta azon saját nevet bevágyva

MABEL,

egészen friss vágásban, nagy betűkkel s alatta, már barnultabb vonásokkal s kisebb betűkkel

CAREW FERI,

mintha amannak csak aláírása volna. Hát ezzel mulatta magát a jó együgyű squire, míg Ugorka Janót várta! Szegény férfiak, milyen balgák vagytok! Magára hagyjátok imádottoztokat, hogy egy más — talán vetélytársatok — legyesked-jék körül, s ti azzal foglalkoztok, hogy nevétek fakéregbe véssétek s szeszélyei teljesítésén fáradtok.

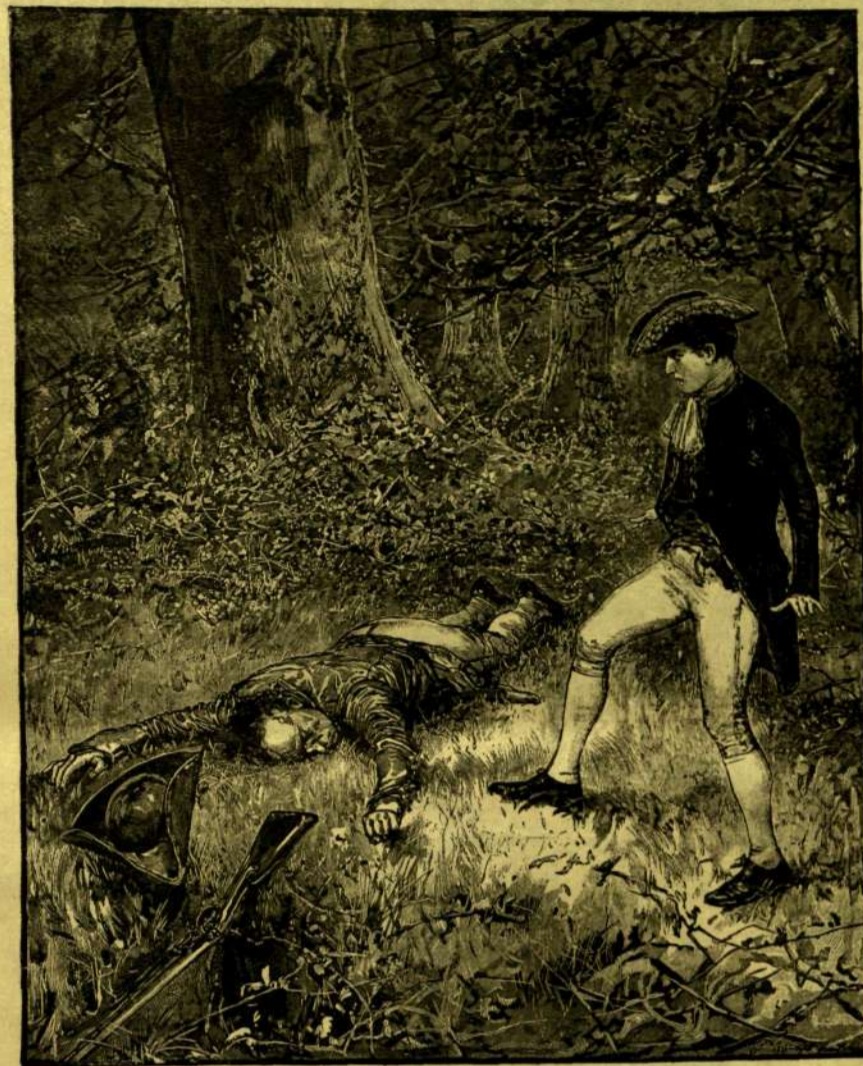
— Várjon, kérem, e fa alatt, — mondá Feri, míg a sűrű felé megyek, megnézni, ólálkodik-e valahol, a bokrok alatt, az a csavargó.

Ugy tett, a mint mondá, s a sűrűbe indult, míg Mabelt saját gondolataiba mélyedve hagyta. Alig ment ötven lépésre — midőn felkiáltott: — Csakugyan itt van! S hogy alszik a boldog! hasra feküve s fűben! Hé Janó, hallod-e? Kelj föl, ne dögölj hát.

A fűben fekvő azonban nem mozdult, s Feri, a mint hozzá közelített, hogy felköltse — elrémültén tántorodott hátra.

— Egek! Hisz ez Derrick! Meggyilkolva! — kiáltott fel.

Izony-kiállítására megijedve közeledett Mabel.

ELRÉMÜLTÉN TÁNTORODOTT HÁTRA.

— Az istenért, ne közelítsen! kiálta Feri. — Ne közelítsen — itt egy ember van megölve; Derrick, a saját erdőkerülöm! (Folyt. köv.)

Keresem a vigasztalást,
Csak a szél zug, nem hallok mást,
S csak a szívem dobog, dobog —
Oh beh elhagyottam vagyok!

V.

Ki vagyok, mi vagyok?
Egy bús legény vagyok,
Barna szeretőmért
Majd hogy meg nem halok.

S óh tán meg is halok,
Holnapot sem érem;
Ugy találnak reggel
Hűdegen, fehéren.

VI.

Lövöldöznek a katonák,
Pattog a hang idebb-odább;
Megy a golyó, röpül, röpül,
Jobbra-balra, körös-körül.

Hej barátim, jó katonák,
Ne löjjetek idebb-odább;
Lőjjetek már a czélba be,
Ide, szívem középipbe.

VII.

Ha meghalok, mi leszen majd belőlem?
Tövishokor sűrű vadon erdőben;
Egy virág sem nyílik rajtam, körültem,
Vad madarak vijjonganak fölöttem.

IGMÁNDI MIKLÓS.

EGYVELEG.

* Erős hit. Bukovina Seret községekben nemrég halt el egy Aichner nevű gazdag ember. ki már előbb minden gyermekeit elvesztette. A feltámadásba vetett hit oly erős volt nála, hogy végrementésében meg-hagyta, hogy mintegy 800,000 forintot tevő összes vagyonát neki tartásá fenn — feltámadása esetére. Egyelőre azonban a tőkét kamatoztassák s a kamatok egy negyedét minden 25 évben a város szegényei között osztásák szét. A jámbor hit azonban aligha teljesül, mivel Aichner Sziléziában lakó rokoni a végrementés érvényességét megtagadta.

* Biztosítás a szív csalódásai ellen először Angliában lép életbe. Az új s nagyon költséges című biztosító-társaság célja, házassági ígérettel kecség-

tetett, de azután hűtlenül elhagyott menyasszonyoknak megfelelő pénzkárpótlást nyújtani. Angliában, hol a házassági ígéret bűnvádi kereset tárgyát képezheti, ily társulatoknak van jövőjük, annyival inkább, mert az ily keresetek nyilvános tárgyalása s a lapokban közlése sok nót bír arra, hogy vőlegénye hűségét ily módon biztosítsa. A biztosító társaság az elhagyott nők számára titoktartást s csekély díjak mellett nagy jutalmat ígér. Vajjon nem lesznek-e csalfa szírének. kik az ily társulatokat felhasználják, hogy egymásután több férfival jegyeztesseik el magukat, de addig hozanták őket, míg mindannyiától el hagyatva, jelentékeny vagyont szereznek magoknak?

* A betegszobák hűsen tartására egy francia orvos a következő eszközt ajánlja: A teljesen nyitva tartott ablakokra vízbe mártott vászon-függöny aggandó. A víz az elgőzölgésnél meleget absorbeál, oly annyira, hogy már ez által 4—5 fokkal lejjebb süllyed a hőmérséklet. E mellett azonban a szobában elterjedő nedvesség a lélegzést is megkönnyíti. Ily módon még a legforróbb nyári napokon is lehetséges a betegszobában olyformra felfrissítő légmérő-életlet idézni elő, a milyen a viharok után szokott uralkodni.

* Több mint 200 foltból álló nadrágot állított ki egy 83 éves néger a neworleansi világkiállításán. A foltok közül csak egy másfél hüvelyk széles s egy hüvelyk magas; a többi sokkal kisebb. A néger már 43 év óta folyvást viselte a nadrágot, minduntalan felfoldozta igen ügyesen és gondosan s most is csak azért vált meg ideiglenesen tőle, hogy egy «nemzeti vállalatot előmozdítsa».

* Csizmavarró gépet talált fel egy Keats János nevű angol, mely bármily minőségű s szabású csizmát képes elkészíteni és pedig naponként 500 darabot. Ha e találmány való, e gép épen oly forradalmat idézhet elő a csizmadiák üzletében, mint a varró- és kötőgépek feltalálása a női kézimunkákban.

* A jegyzőskötvészete. Egy újban elhunyt berlini színházi pénztárnokról emlékezve meg a lapok, többek közt felmagasztalták mint nagy «strategiai tehetséget»; egész szenvedély volt ugyanis a nézőket a földszinten és páholyokban ugy osztani szét, hogy félig telt ház is egészen teltségek lássék.

* Macska-kiállítás tartanak ez évben Párisban. Ily kiállítás Franciaországban még nem volt; a cziczákat a Tuileriák narancsházában állítják ki s ünnepélyesen maga Grévy elnök nyitja meg.

* Az «aranyat érő» elnevezés már nem egyszerű frázis. Bostonban egy férj özvegyének oly érvényeskedő volt, hogy a mennyi testének sulya arányban s mivel a nő elég kövér, a hagyaték jelentékenynek mondható.

* Halás vörösbegy. Limburgban egy polgár 1883. telén ablakpárkányán egy megermedt vörösbegyét talált. Bevette s egész télen magánál tartotta, tavasszal kibocsátván. A mult télen az első hideg napon kopogott a veresbgy ablakán s elletársával, berepülvén a kinyitott ablakon egész bizalmasan a gazda kezére szállt s ott maradt másodmagával a téli hónapokon. Most már kíváncsiak vajjon a jövő télre hányad-magával jó?

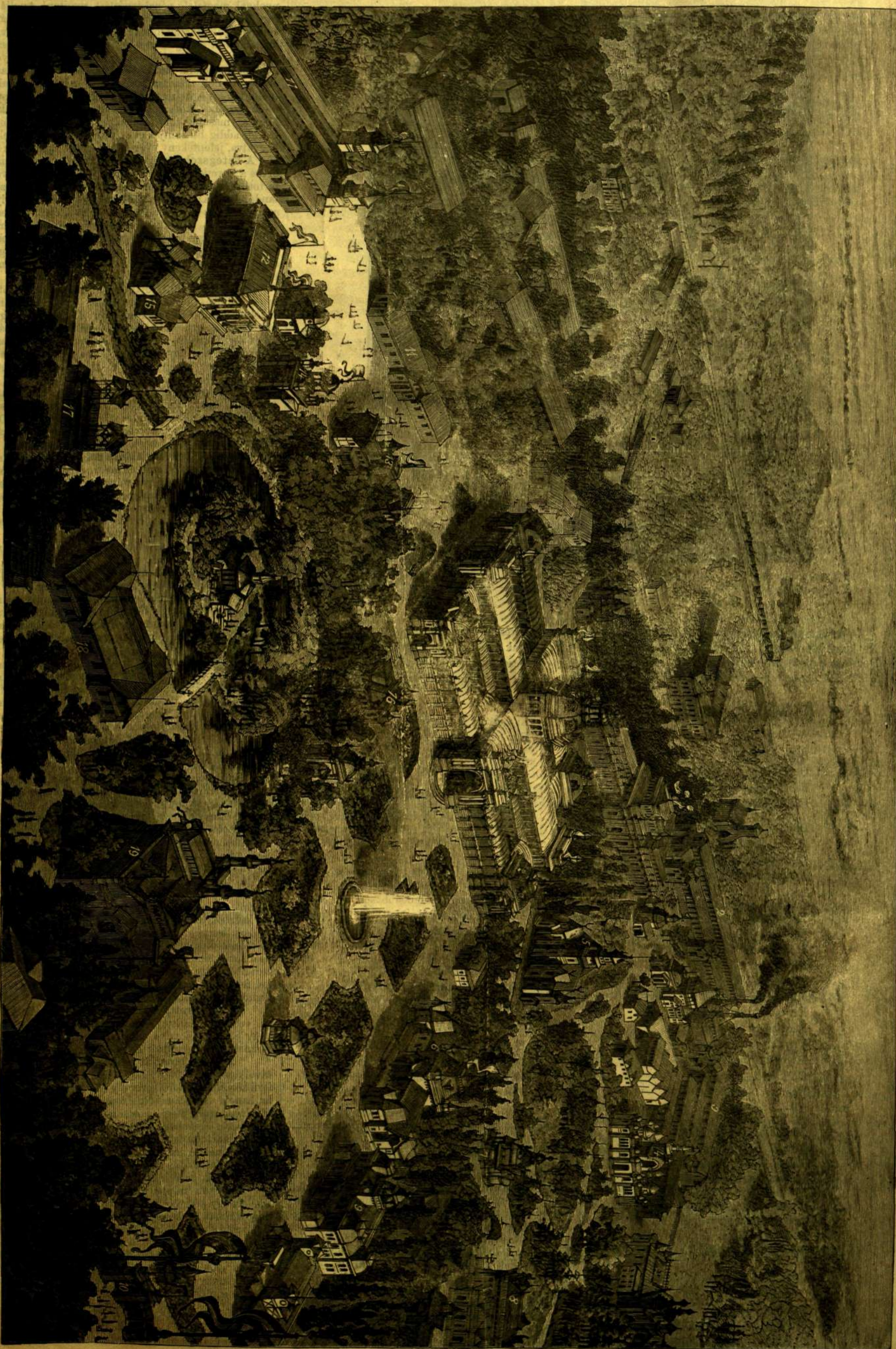
* Rabló-elefánt. Londonban egy vándor-czir-kusból véletlenül kiszabadult egy elefánt s még hajnal előtt egy szemben fekvő házba tört be, mely véletlenül korcsma volt. Itt megvevett s megivott minden lehetőt, többek közt egy nagy csomó burgonyát, négy-öt nagy kenyeret, másfél font vajot, míg végre észrevették, lármát ütöttek s nagy nehezen csakugyan sikerült biztonságba juttatni.

* A tojásból a csirke nemére lehet következtetni a londoni baromfi-tenyésztők tapasztalata szerint. A hol a levegőhőlyag a tojás közepén van, ott kakasok támadnak, a hol szelén, abból a tojásból tyukok lesznek. 58 esetben tett kísérlet körül 44 esetben a tapasztalat igazolta ez elméletet s a többi eset sem mondott ellent. Angol tenyésztők ajánlják továbbá, hogy a kiköltendő tojásokat széles részekkel fektessük alulra, mert így a kigőzölég folytán a léghőlyag nagyobbodása meggátoltatik.

* Villamvasutttá alakítják át most New-Yorkban az «elevated railway» név alatt ismeretes utcait, vagy jobban mondva utca feletti vasutakat. Egy résznek üzembe vételét Edison társasága vállalta el.

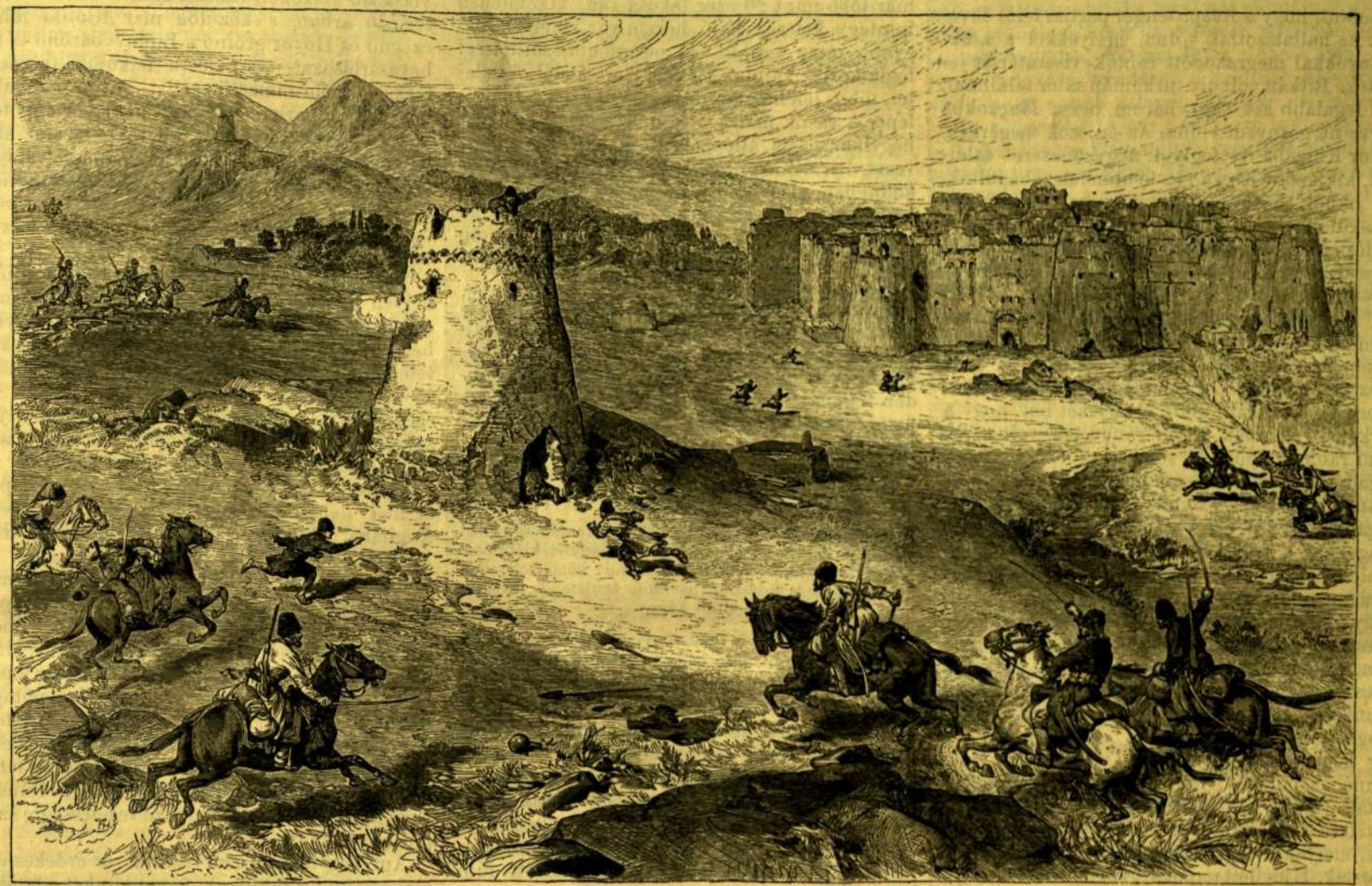
* A sáska hangját rendszeren másfél kilométer távolságra még lehet hallani. Mivel a felnőtt férfi körülbelül 26,000-szer oly súlyos, mint egy sáska, ha hangja arányban volna azzal, azt 8000 kilométer távolságra még lehetne hallani, tehát a londoni ember Kis-Ázsiában vagy az Urálban s a magyar ember Indiában lakó ismerősével kényelmesen társalkodhatnék. A táviró ez esetben felesleges lenne, de másrészt beállhatna az a veszély, hogy a házak összerokadnának, ha valaki tüsténtene.

* Negyven napig kopáló macska. A Rajna mellett egy posttőgyár leégvén, annak romjai közt negyven nap múlva egy gőzösesor macskát találtak. Valószínű, hogy a tűz kiütésekor használatban nem levő csöbe menekült, de a cső három emeletéről lehullott s vele együtt rom tetemte el. A szivő életű macska előbbi terjedelmének egy harmadát soványodott meg, feje megkopaszodott s farka végét elhagyta megmarta; mindamellett valószínű, hogy életben marad, az első napokban is nagy étvágygyal evett.

1. A nagy Ispanjola. 2. Nagy főposztó. 3. Nemzetközi géposztó. 4. Keleti pavillon. 5. Erdészeti pavillon. 6. Budapesti fészkő kiállítás. 7. A királypavillon. 8. Műosztó. 9. Legszépségtől hívtatók. 10. Értéktár. 11. Műszaki kiállítás. 12. Kiseb épület az időleges kiállítások számára. 13. A por- és szeszkiállítás. 14. Műosztó kiállítás. 15. Műszaki kiállítás. 16. Műosztó kiállítás. 17. Tűzterek és iskolák kiállítás. 18. A ház ipar oszlopa. 19. A fűzők kiállítás.

AZ ORSZÁGOS KIÁLLITÁS EGÉSZ TERÜLETE ÉS ÉPÜLETEI.

MENTSVÁR A TURKOMÁN RABLÓK ELLEN A PERSA HATÁRON.

MENTSVÁR A TURKOMÁN RABLÓK ELLEN A PERSA HATÁRON.

A Vasárnapi Ujság olvasóinak az utóbbi időben többször nyílt alkalmá a középázsiai tartományok viszonyai felől olvashatni s nevezetesen a turkomán rabló-csapatok garázdálkodásairól szólva egy ízben, a lasgirdi mentsvár rajzát is bemutattuk, mint nevezetes emléket a mult időknék, Teherántól alig száz mérföldre

keletre, melyet ép azon célból emeltek, hogy menedéket adjon Észak-Persia mezei pórnépek a prédára leső kegyetlen turkománok portyázó beütései ellen. Magas falazatu kerek épület ez, szárított sárból, egyetlenegy alacsony bejáróval, mely kövel volt elzárható, s kinyúló kerek bástyákkal s lőrészekkel, honnan a bennlevők kilődözhetnek. A környékbeli lakosság s minden jószágja elhelyezésére ez épület belől emeletekre volt építve, hová nemcsak az embri

lények, de a marhák is meghuzódtak, sőt egy egy emelet gabonarakárul is szolgált. Ilyen alkotmányok nem csak Lasgirdben, de köröskörül a persa határ más pontjain is találhatók, s különösen a jelenleg Merv és Herát közt lakó turkomán törzsek közelebbi szomszédságában. E rablótörzsek veszélyességét, különösen pár évtizeddel ezelőtt, több hiteles forrás jellemzi. Vámbéry írja, hogy Gunus-Tepében való tartózkodása alatt egy éj sem mult el

OROSZ KATONÁK BAKUBAN, UTBAN AZ AFGHÁN HATÁRRA.

A betűket vagy arannyal bori ják be, vagy pirosra festik, a mint a költségek megengedik. A költségek 886 frt számítva s eddig 650 frt van együtt.

Házfoglalás. A központi katolikus legényegylet, melynek tagjai iparosokból állanak, s mely a főváros egyik legrégibb egyesülete, csinos házat épített a Rottenhiller-utczában. Van benne olvasó- és társalgóterem, torna-terem, husz ágyra berendezett hálóterem átutazó vándorlegények számára, és házi vendéglő is. Az épület 37.000 forintba került. A ház felszerelése szertartásait e napokban maga a bíbornokprímás végzte.

A hazai köz- és magánkönyvtárak statisztikáját készíti el az országos statisztikai hivatal. Az adatgyűjtést már megindította s az iskolai, kaszinói, koloncönkönyvtárak közül név szerint mutatja ki mindazokat, melyekben legalább 500 darab könyv vagy füzet van, a magánkönyvtárak közül pedig azokat, melyekben a kötetek száma ezernél több, vagy a melyek más tekintetben nevezetesek. A statisztikai hivatal ezernél több kérdőívet küldött szét a különböző hatóságokhoz és egyletekhez, de óhajtatód, hogy mindenki, ki könyvtárral rendelkezik, ha nem kapott kérdőívet, ezt kérjen az országos statisztikai hivattaltól s az adatokat küldje be. E kimutatás érdekében fogja megvilágítani közművelődési állapotainkat is. Az adatgyűjtést május végén rekesztik be.

Uj barlangot fedeztek föl Gömörországban Ratkótól mintegy félórnyira a rákosi határban, hol Koburg herceg birtokán néhány bányász előtt mészkőfejtés közben, midőn dinamittal reszelték, egy üreg tárult fel. A kíváncsiság által ösztönözötve, a nyilvános behatoltak, hol egy nagyobb lakozóházak megfelelő barlang akadtak, mely a legszebb — de úgy látszik újabb kora — cseppkövekkel van ékesítve. Többen megtekintették már a barlangot, hol a cseppkőképződés most is folyamatosan van, s több helyütt látható kisebb teregűköt következtetve, nagyobb terjedelműnek állítják. A barlangnyílást elzárták s a közlekedést eltiltották, nehogy kár essék addig, míg a barlang megvizsgálása végett intézkedések nem történnek.

A Vezuv kitörése. Nápolyból írják, hogy a látványosság, mely a Vezuv egyik szakadékból előtört, először Torre del Greco felé vette irányát, aztán Pompéji felé hőkompolygott. A lakosság a környéken ezáltal nem aggodlik, mert nem hiszik, hogy nagyobb veszedelem volna készülöben. A Vezuv 1872. óta nyugodt volt és az 1874-iki kitörés sem járt nagyobb veszedelemmel. A tűzhányó állapota, a jelentések szerint, most sem szolgáltat okot aggodalomra.

A Niagara-zuhogat környéke. Valahára megvalósul a Niagara-zuhogat korszerűsítésének régi terve, s a vízesekeket szép parkkal veszik körül. Régi terv nagyon, hogy megvásárolják a zuhogatot környező területet, melyet a magántulajdonosok eddig korlátozottan szegtek be, s a közönségtől pénzt szedtek a vízesekek látásáért. Az impozáns látványt megzavarták azonban a ríktó falragaszok és épületek. A kiküldött bizottság hosszas tárgyalások után 340.000 font sterlingre szállította le a földbirtokosok követelését s megkérte a new-yorki törvényhozást, gondoskodjék róla, hogy a Niagara-zuhogatot körülvevő földterület az állam tulajdonába menjen át s eltűnjék a környékről minden, a mi a vízesekeket eddig elcsúfította.

A «Jogtudományi Közlöny» május 15-iki (20-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

Letéti szerződés. (A magyar kötelmi jog tervezetének különös részéből.) Dr. Apáthy István budapesti egyetemi tanártól. — A teleknyvi törvényjavaslat. Simon Endre lösei kir. törvényszéki bírótól. — Jogirodalom: Tréfa és komolyság a jogtudományban. (Scherer und Ernst in der Jurisprudenz. Eine Weihnachtsgabe für das juristische Publikum von Rudolf v. Thiering.) Dr. Múllás Mor budapesti ügyvéd. — Törvénykezési Szemle: Észrevétel a kir. Curia 5979/884 szám alatt hozott határozatára. Dr. Klémann György bajai ügyvéd. — Különfélék.

MELLEKLET: Curiai Határozatok. — Kivonat a «Budapesti Közlöny»-ből.

HALÁLOZÁSOK.

KISSOVICH JÓZSEF, veszprémi kanonok és a veszprémi kerület országgyűlési képviselője, elhunyt e hó 9-én Veszprémben, 70 éves korában. A Dunánál ismert és tisztelt férfi volt, ki a tanügy érdekében is hathatósan működött, s a kaposvári gimnázium létrehozásában szintén érdemeket szerzett. Hosszabb ideig a somogy megyei Nagy-Bajomban volt esperes-pébános, s igen tevékeny szerepet vitt az egyházi ügyek mellett a közügyek körül. Veszprémben 1881-ben választották meg először képviselőnek s mint ilyen, a kormánypárthoz tartozott.

Baró PETZ ANTAL altengernagy meghalt Triestben 67 éves korában. Erdélyi Venetia községében született. A haditengerészet szolgálatába 1837-ben lépett. 1841-ben mint Frigyes főherceg hadsegége az általa vezényelt keleti expedícióban, különösen Szaida bevételeiben és Beirut ostromlásában részt vett. Az 1849-iki olasz hadjárat alatt is több tengeri csatában tüntette ki magát. A lissai tengeri ütközetben, 1866. júl. 20-án a «Kaiser» hadi hajót vezényelte; az e csatában tanúsított bátorságáért a Mária Terézia-rendet kapta, ellentengernaggyá nevezették ki és bárói rangot nyert. A hatvanas évek végén a kelet-ázsiai és a dél-amerikai expedíciót vezényelte. 1879-ben altengernagy címmel nyugalomba vonult és azóta Triestben élt.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: SCHIEFFNER GYULA, ügyvéd, a magyar ált. hitelbank és az arad-temesvári vasút igazgatója, 64 éves korában Velencében, honnan holttestét Budapestre szállították s itt e hó 14-ikén közönségtől temették el. — TOMSICH BERTALAN, ügyvéd, Sopron város közéletének egyik tekintélyes polgára, számos együletnek elnöke, ezek közt a soproni irodalmi és művészeti körnek is, régi honvéd, 61 éves korában; benne Zichy Antal, az akadémia jeles tagja s országgyűlési képviselő sógorát gyászolja. — STELZER JÁNOS KÁROLY, evang. lelkész, városi bizottsági tag, 75 éves korában, Nagy-Szombaton. — DÖMÖTÖRI NEMETH JÓZSEF, Békésmegye árvászkéji elnöke, 60 éves korában, B. Csabán. — KISSÁROSI KISS MÁTYÁS, volt honvédszázados, ki a szabadságharc alatt megsebesülve muszka fogságba esett, 68 éves korában, Zomborban. — HORVÁTH BALINT, Zalamegye alpnézámoka, Zala-Eger-szegen. — KUDELKA BERTALAN, a gr. Szapáry-család érdemeiben nyugalmazott tisztartója és földbirtokos, 75 éves korában, Fegyvernekben. — STROMFELD JÁNOS, a Schlick-féle vasútot gyár főmérnöke, 42 éves korában, Budapestben; ugyanitt MEDVEZSKY ANDRÁS, a Gregersen cég tisztviselője, 50 éves korában, és KEMPNER MIKSA, 76 éves korában. — ID. CZIGÁNY KÁROLY, földbirtokos Kővágás-Orsón. — STRASSZER GUSZTÁV, kataszteri becsőbiztos, 63 éves korában, Pozsonyban. — SZENDE JENŐ, joghallgató, a néhai honvédelmi miniszter legifjabb fia, 22 éves korában, Gavosdián. — MOZGAI KÁROLY, köztisztelőben élt szegedi polgár, 63 éves korában. — VARGA MIHÁLY, tekintélyes szatmári polgár, 58 éves korában. — ROMÁN VISARTON, az «Albina» nevű szepeni tatarék és hitelügyelt igazgatója. — TUDUCESKU ATHANÁZ, a görög-keleti román papnevelő intézet tanára, Aradon. — HORVÁTH GÁBOR, a csepeli ref. egyház érdemes lelképásztora, 74 éves korában. — MÉSZÁROS ANDRÁS, nyug. péblános, 70 éves korában, Egerben. — DR. SUCHY SAMUEL, városi tisztviselő, ki a zólyomi ref. egyház javára 2000 frtot hagyott, Zólyomban. — BORSY GÉZA, a hőmező-vásárhelyi állami és főgymnáziumi tanárnője, 43 éves korában. — CZÁKÓ JÁNOS, városi hivatalnok, Kolozsvárt, 31 éves korában.

ÖZV. BALOGH ENDRÉNÉ szül. Simon Terézia, 63 éves korában, Alsó-Lendván. — ID. MAGY KÁROLYNÉ szül. Atzél Terézia, 61 éves korában, Kisújszállason. — ZSÓMBÓRY ADÁM szül. Kovács Terézia, 32 éves korában, Aradon. — CZULIK FERENCZÉ szül. Mészöly Lenke, 26 éves korában, Seregélyesen. — KEMÉNY KATICA, a főthi evang. lelkész ifjú leánya. — SOHWARCOZ ARMINNÉ szül. Krieger Rozália, mérnök és vasúti vállalkozó neje, 48 éves korában, Budapestben.

SZERKESZTŐI MONDANTVALÓ. Cs. K. A költemények közt közülöket egyet sem találtunk ugyan, de a tehetőség nyomait több irányban feltaláltuk bennök. Legérdekesebb nyilatkozik a humor; jelenen a «Reménygyárak» címűben, mely egyes képekkel, mozaikszerepen van összejáratva, a nélkül, hogy kellően volna megalkotva, de egyes részben egészen humorral tesz bizonyossá, a Gazi bácsi generáció s a «Balra tartó» című kis szatíra sokkal kevésbé sikerült. A hazafias fellépés «Az Áru» és «A magyar sájtóhoz» címűekben, azért nem hat — mert nincs benne belső igazság. Végre «Az én palotám» című idylli köztételt csak a valamennyi közt a legsikerültebb köztételt csak a gátolja, hogy formai tekintetben gyöngye; rhythmusa hiányos s valóság is nélkül kereset; ha ezt sikerülne kissé átdolgozni, talán közölettel tehetné.

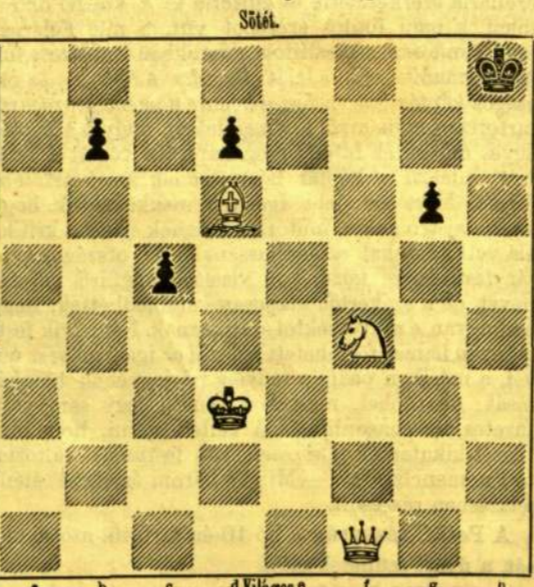
H. Gy. A negyvenes évek hangja, eszméiben, formáiban, ma már nem kelendő. Petőfi és Arany óta egész új hangot kapott a magyar költészet s Kerényi és Kunoss ma már nem tehetnek, legfeljebb időszaki érdekel bírnak. Az őn versei ebből az iskolából valók, de annak (kivált Kerényinek) érzelmi frissessége nélkül.

B. I. Van ez apró kis dalokban valami, nem tagadjuk — igazság, ésszerűség; de nem tudják az igazi dalformát megtalálni. Pl. az «En nem tudom hova» című gondolatát csinosan ki lehetne dolgozni. De a szerzőnek az nem sikerült.

ZORD ÉS AKON. Méltánylatot érdemlő igyekezet; eltérni a kijárt országúttól s valami újat vagy a rendesnél különbet, legalább hangban és formában, adni; a kezdet jól iger, de még nincs eléggé megérve. — A másik (Jég alatt) nem elég világos.

NEM KÖZÖLHETŐK. Tavasszi dal. — A városliget madaraihoz. — A nyár. — Egy fiatal poéta-höz. — A feeskéhez.

SAKKJÁTÉK. 1330. számú feladvány. Berger J.-tól.

Világos indúl s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1225. sz. feladvány megfejtése

Table with columns: Világos, Megfejtés, Sötét. It lists chess moves and solutions for the 1225th puzzle.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. Andorfi S. Kovács J. — Az Erkel-sakktervezésig nevében: Exner Kornél. — Tarnóczon: Németh Péter. Homorúd Sz.-Pálon: Keszenbaum Bernát. — A pesti sakk-kör.

HETI NAPTÁR. Május hó.

Table with columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög-Orosz, Izraelit. It shows the calendar for May with religious observances.

Tartalom.

Szöveg: Vaszary Kolos Ferencz. Dolencz József-től. — Környegon. Sovárgás. Hín biztatás. Egy dal a kezdem. Tavaszok. Költemények Palágyi Lajostól. — A braziliai indiánok legendájáról. Király Páltól. — A kiállítás területe. — Homokból font kötelek. Angol regény. Irt. Francillon B. E. — Népdalok. Ignácz Miklóstól. — Egyveleg. — Mentvári a turkóman rablók ellen a persa határon. — Az afghán határra készülő orosz katonák Bakuban. — Tárca a kiállításról. — Az országos kiállításról. — Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Halálözlők. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Hetinaptár.

Képek: Vaszary Kolos Ferencz. — Az országos kiállításról. Látogatók az erdészeti pavillon előtti téren. Gause eredeti rajza. — Az országos kiállítás egész területe és épületei. — Homokból font kötelek. — Mentvári a turkóman rablók ellen a persa határon. — Az afghán határra készülő orosz katonák Bakuban.

Felölő szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Fekete és fehér selyem-atlasz, méterjét 75 kr. egész 9 frt 90 kr.-ig (18 különböző színben) szállít egyes öltönyökre, valamint egész végekben vámmentesen a házba Henneberg G. (királyi udv. szállító) selyem-gyári raktára, Zürichben. Mintakát postafordultával. Levéldij a Svájcba 10 kr.

A falun vagy pusztán lakónak nem ajánlható eléggé, hogy a háznál mindig készen legyen egy doboz Brandt R. gyógyserzész-féle svájci labdac, hogy a rögtön fölépő bajokban (székrekedés, köhika, vértőlulás, máj- és epebajok stb.) e biztos és legkisebb fájdalom sem okozó házi gyógyserz (egy doboz ára 70 kr. a gyógyserzárakban) azonnal használhassák. Minthogy Magyarországon Brandt R. gyógyserzész svájci labdacainak különféle utánzatai léteznek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden dobozon özéggyűl, egy fehér kereszt vörös mezőben Brandt R. névalírás meg legyen.

Egy hatszor használt petít sor, vagy annak helye egyszeri iktatásnál 15 kr.; többszöri iktatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden iktatás után 30 kr.

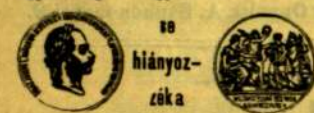
A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárnál kapható — az osztrák tartományok számára Szélneski György ca. k. egyet. könyvtárnál Bécsben I., Stephansplatz Nr. 6.

LEÁNYAINK ÉS FIAINK

EGYNÉHÁNY JELENET S TANULMÁNY A CSALÁDI ÉLETBŐL. Irt. FORDÍTOTTA LEGOUVÉ ERNŐ. FELEKI JÓZSEF.

Ára füze 2 frt o. é. Tartalom: Szerző előszava. — Fordító előszava. — Két diploma anyja. — «A király-asszonyok». — A nagyanya és unokája. — Lili kisasszonyok, Párisba. — Egy gyermek örökléte. — A versenyírás. — Két felebrédés. — Az erkölcsi öltözék. — Egy jött-ment. — A kis munkos-tünder. — Prízi zászló. — Egy tudatlan tudományos utazása szobája körül (1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1

Egy beteg- és gyermek-szobából

BITTNER-féle Conifera-Sprit.

Kapható a gyógyszerárakban, azonban világszerte Bittner-féle Conifera-Sprit és Bittner-féle szabadék. porlasztó körendő

BITTNER-féle fenyőtű-fürdő kivonat

természetes, erősítő, fenyőtű-fürdő rögtön készítésére. Különösen ajánlható mell- és tüdőbetegeknek, valamint köszvényes és ideg-betegeknek. Egy üveggel 40 kr. 12 üveggel 4 frt o. s. NB. Egy nagy kádra előzetesen egy üveggel, egy ült-kádra fél üveggel. 9014 Fő letét: Bittner Gyula gyógyszerész és Reichenhauzen, Alsó-Ausztria; BUDAPESTEN: Török József gyógyszerész, király-utca 12.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. kir. egyet. könyvtáránál, Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

A MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETE

A LEGRÉGIBB IDŐKTŐL NAPJAINKIG.

PASTEINER GYULA,

Ára füzve 6 forint osztr. ért. 352 ábra a szövegben. Félbörbe díszesen kötve 8 frt o. é.

Radein fürdő
savanyúvíz-forrás
legtartalmasabb szikeny-savanyú-savanyúvíz. Garod kísérleti vizvizsgálatai bizonyították, hogy a Radein savanyúvíz a legjobb és legbiztosabb gyógy-zerkőszvényben szenvedők számára.

Radein fürdő
Leírások és ábrák a fürdővel kapcsolatban.

Radein fürdő
Olasz fürdők, lakások, vendéglők.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

ANGOL ÉS MAGYAR BESZÉLGETÉSEK

KÉZIKÖNYVE

BIZONYF FERENCZ

Ára füzve 1 frt 20 kr., vászonkötésben 1 frt 20 kr.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztr. tartom. számára Szelinszki György cs. kir. egyet. könyvtáránál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

Pálffy Albert. Egy mérnök regénye.

Két kötet. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Ára füzve 3 frt.

GÖRÖG-RÓMAI MYTHOLOGIA

ÖSSZEÁLLÍTOTTA CSIKY GERGELY. (A szöveg közé nyomott képekkel.) Ára füzve 1 frt 20 kr.

Narancsok
vagy citromok, új termés, éret, válogatott messinai, 30—45 drb nagyság szerint szép, 5 kilos kosárban, óvatosan csomagolva, postával bérmentve Osztr.-Magyarországra elvámolva küldetik utánvét mellett frt 1.90

R. MATTI, Triest.
Három kosár vételénél egy cim alatt, és az összeg bérmentes előlege beküldése mellett kosárankint 14 kr. alacsonyabb. 892

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

A HÁZASSÁGI ELVÁLÁS JOGA MAGYARORSZÁGON ÉS ERDÉLYBEN

GYAKORLATI HASZNÁLATRA

AZ ELVÁLÁSBÓL EREDŐ SZEMÉLY- ÉS VAGYONJOGI KÉRDÉSEKBEK ÉS AZ EGYHÁZI ÉS VILÁGI BÍRÓSÁGOK ELÉ TARTOZÓ VALÓPEREKBEK,

A MAGYAR KIR. CURIA GYAKORLATÁRA

SZTEHLÓ KORNÉL

koz- és válto-ügyvéd

Ára füzve 2 forint 40 krajczár.

A tételes törvények hiánya, a házassági jogforrásainak hézagossága és hozzáférhetlensége általánosan érezhető szükségé tették egy oly munkának megírását, mely a meglévő joganyagot feldolgozva hű képet adja a nálunk a bírói gyakorlatban visszatükröződő élő jogoknak.

Ezen czélt tűzte ki feladatául ezen munka, melyben közel másfél száz curiai döntvény feldolgozva s nagyrészt egész terjedelemben közölve van s mely magába öleli a Magyarországon és Erdélyben érvényben lévő nem kevesebb mint nyolcz-féle házassági jognak a házassági elválásra vonatkozó jogszabványait.

Ügyvédnek, bírónak, közjegyzőnek nélkülözhetlen kézikönyvül szolgál ezen munka, már csak azért is, mert ilyenről vagy csak hasonló tárgyú mű eddig a magyar irodalomban egyáltalában más nem létezik. Hasznavehetősége pedig nem csak a válóperekre szorítkozik, hanem kiterjed minden a családi jogba vágó kérdésekre, különösen a házasság érvényességének, a házassági nemzetközi jognak, a házasság felbontása vagyoni jogi következményeinek, a nő- és gyermektartási igények stb. kérdéseire is. De nemcsak jogszabványok, hanem a közigazgatási tisztviselőnek és különösen a **lelkésznek** is becses utmutatást szolgáltat azon kérdésekben, melyek a felekezeti jogszabványok összefüggése folytán minálunk oly nehezen megoldhatók, s melyekben a törvény ellen vétő közeget mégis folyton a büntető törvény Damocles kardja fenyegeti. E tekintetben dicseretre méltó a munka egyszerű és világos iránya, mely azt a **nem jogászra** nézve is könnyen érthető élvezetes olvasmánnyá teszi.

Nyári lakokba.

Fagyaltkészítő receptekkel
3 6 12 adagra. Vajkészítő fogás hájtókerékkel
7.50 11.50 16.50 4.50—6.50. Vajtányérok fedővel 1—5 ft.
Sáfrány-készlet 40 kr.—3 frt. Ecet- és olajtartó 2—10 frt.
Sodrony ételbortok legyek ellen 40 kr.—1.80. Kényeskosárkád 60 kr. Palackdugaszok 10—60 kr. Bor- és savanyúvíz-hűtők 1.8—2.75. Tartós hordócsapok 35—85 kr. Javított hordócsapok az italok megromlása ellen 1 frt. Kerti palackdugaszoló 1.40. Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 6.75—15 frt. Kerti japáni napernyők 1—3—14 frt. Kerti gyertyatartók 1—3 frt. Kerti székkek kényelmes nádfonadék ülésel, lapora örszetekkel, 2.7—3 frt. Játék-asztal szék posztóval bevonva, lapora összesítő könnyen magával vihető árnyéka, 1 frt. Felkötő óra 5.50. Időjelző házikó alakokkal 1.5. Időjelző barát hőmérővel 1.50. Biztonsági lánc ajtókra 60 kr.—1.50.

Dr. Fevre párisi szodavíz-készítő gépek raktára.

Aszesség fenntartásához tiszta üdítő szodavizet nyernünk könnyű bándsmóddal.
2 4 6 8 10 messzelyes
7—10—12—14 50 17—frt.
A gépek per-gős italokat, limonádét stb. is készíthetnek. Legjobb borké és sörök egy c.o. mag 2 frt. Bogár-, féreg-, egér-, patkányirtó szerek. Svábbogár-irtó kárpát por 2—40 kriz. Szunyog- és más rovarcsípés elleni szer 50 kriz. Angol tyúkcsenkárka 12 drb 24—60 kriz. **Erdőgyermek-kocsi** árnyéval 7—16 frt. Gyermek-kocsi, egyszeresmind bőlcs 13—18 frt. Önműködő szipotó üveg 1 frt. Angol foggyógyók a fogszelést elő-

Indiai hinta-ágyak

14, 23 ft. Accordeon tremoló conce-harmonika rombitadiso- és magánoktatással, kik közt nem ösmerek 7 frt. **Acobárdó** hárfadoboz, szőlő tülvisá által kellemes hangot ad 6 forint.

Mulattatásul és a test edzésére.

Tornaszerek: Mázókádál 5.90. Kő-é háccsó 8 frt. Trapez lúddal 7.50. Trapez karikával 7.00. Gyermek-é h. max 5.50—9 frt. Minden új-kővel alkalmazható er s nyújtó-rudd felszerelve 7 frt. Lelli-tornakészletek iskolával és a rakkal 13 frt. Tornaszerek: párja 1.90. Két fűzőkészlet 23.50. **Abbotabó** -ályor, 2 frt. Bő-r-i bevonva 5 frt. **Léggel tölthető úszó-övek** 10 frt. Úszó-öv-k parafá 6 7 frt. An-ó **Oraguet-játék** 10—25 frt. **Angol Lawe-Tennis** játéka 2—7 frt. Gumilabdák 2—1.50. Labda-dob-társas játéka 1.50—3 frt. pária. Toll-labdák hozni 2 kr. drb. **Karikajáték** 12 pár 1.80. Botaniká-szelektre rovar-újítójával 1.50—2 frt. Lepke-ogó hálók 35—70 kriz. **Uj! Amerikai Jockey**, vagyis k tr's fogat gyár-erős voltcipő 10, 12, 14 ft. **Hinta-6** 4.50—7 frt. K.rii eszközök gyermekeknek frt. 1.50—3.90-ig.

Próba-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz **KERTÉSZ TÓDOR** Budapest, Dorottya-utca 1-6 sz. a „Magyar király” szálloda átírtében.

Koritnicai gyógyfürdő

Liptómege, vasutállomás Rózsahegy.

Évad-megnyitás május 15-én.

Ásványvíz-gyógymód, fenyő-fürdők, juhsavó, hidegvíz-gyógyintézet. Elsőrendű gyógyhely gyomor s májbetegségek, aranyeres bántalmak, asthma s tüdőlegűd, sápkór, női betegségek és idegesség ellen. — Gyönyörű fekvésnél fogva kitűnő időző hely **üdülő betegek** számára. — Posta- és távirda-állomás, gyógytár helyben. — Menet-tértíjgyekek 33% árleengedéssel minden nevezetesebb vasuti állomásnál válthatók. **Fürdő-orvos: Dr. Ormay József.**

Ásványvíz-fürdők: Édeskuty L. Emmerling és Rabsch Budapest Zsolcay Lajos Miskolcz; Lavotta Besztercebánya; Nakovicsky Rózsahegy. Minden bővebb tudósítással szolgál és lakásokra megrendelést elfogad

1581 **a fürdő-igazgatóság**

BUDAPESTI ORSZ. KIÁLLITÁS 1885

AZ ORSZÁGOS KIÁLLITÁS ELNÖKEI

I. Dr. MATLEKOVITS SÁNDOR.

1861-ben a budapesti egyetemen egy kis zárt körű önképzőkör alakult, melynek tagjai egymást serkentve foglalkoztak a legfontosabb politikai és nemzetgazdasági kérdések fejtegetésével és vitatásával. Benső barátok voltak s gyakran telt kedvök abban, hogy megjósoltatták egymásnak jövőendő pályájukat. Matlekovits Sándorról, a nem nagyon imponáló, gyermegtégerezu alakról, a már akkor is folyton dolgozó és irodalmi munkálatokkal foglalkozó bajtársról egyhangulag azt mondták: «kár érte, kitűnő tehetség, de a túl-szerénység akadályozza egész életében, nem lesz belőle semmi!»

A jó barátok örömmel mondhatják most, hogy mennyire csalódtak jóslatukban; de abban az egyben teljesen igazok volt, hogy ha valami, ugy bizonyára a rendkívüli szerénység az, a mi Matlekovitsot pályáján valóságos akadályozhatta volna. S csak az ő fényes tehetsége, párosulva vasszorgalommal, győzedelmeskedett még ezen az akadályon is, aránylag nagyon gyorsan tért szorítva számára a nemzet mai átalakulási viszonyai között.

Dr. Matlekovits Sándor született 1842. október 12-én Budapesten, hol atyja akkor ügyvédkedett. A fővárosban is végezte összes tanulmányait; a kegyesrendiek itteni iskolájában a gymnaziális osztályokat, az egyetemen a jogot 1860—1864-ig. Huszonkét éves korában már mint jogtudor rendezte be ügyvédi irodáját a fővárosban.

A peres ügyek vitéléhez azonban vajmi kevés kedve volt, s ő, ki már jogász korában feltűnt irodalmi működésével — «A magyar örökösödési jogról» írt pályanyertes munkájával, továbbá: «A földbírtok a nemzetgazdaság jelenlegi állapontja szerint rendezve, különös tekintettel Magyarország törvényhozására», «Magyarország törvényei és országgyűléseinek működése nemzetgazdasági tekintetben, különösen a 18-ik század óta» czimű műveivel — most újra kezdte folytatni nemzetgazdasági- és pénzügytani irodalmi működését, különböző napi és szaklapokban, valamint önálló könyvekben.

Hogy megélhessen, a közigazgatási pályára lépve, elvállalta Pest városa tanácsánál a tollnokságot. Ez időtájt pályázott egyetemi tanárságra is, miután már 1865-ben mint a nemzetgazdaságtan és pénzügytan magántanára habilitáltatta magát; a tanári pálya azonban zárva maradt előtte, mert ugy a tudomány, mint a műegyetemen mások győztek vele szemben.

1867 májusban lépett be a kereskedelmi miniszteriumba, mint fogalmazó. Szorgalmasan dolgozott ugy hivatalában, mint íróasztalánál s fölös idejét számos nagy érdekű czikk megírására fordította. Bátran mondhatni, hogy Matlekovits tulajdonképp éveken át kitűnő hírlapíró volt s hírlapírói működése adta meg neki azt a sokoldalúságot, mely nála nem esett az alaposság rovására.

Ez idő alatt irta egyetemi előadásai vezérfonalul első rendszeres művét, a nemzetgazdaságtant, ezt követte a pénzügytan, majd a kereskedelem története s számos tanulmány a

szaklapokban, később különösen a «Budapesti Szemle»-ben.

A «Századunk»-ban megjelent egy czikkorozata az akkor közzétett ipartörvényjavaslatról, irányozta először miniszterének figyelmét a fiatal hivatalnokra s ez időtől kezdve nem is lehetett többé a kereskedelmi miniszterium legfontosabb teendőiben Matlekovits tanácsát és közreműködését nélkülözni. Egy hosszabb külföldi tanulmányútja után átvette a vámügyek vezetését s ezzel teljesen elemébe jutott. Itt nyílt csak alkalma fényes tehetségeinek kifejtésére. Az Ausztriával csakhamar megindult kiegyezési tárgyalásokon az egyszerű osztálytanácsos lett mindenütt az irányadó; gyorsan, de biztosan ítélő, mindent áttekintő alkudozó fél, ki e mellett folyton restancia nélkül végezte egyéb felügyeinek hivatalos aktáit, — mert már akkor szokásos lett a miniszteriumban minden nehezebb, bonyolultabb kérdést Matlekovitsra szignálni.

Báró Sennyei Pál 1880-ban felajánlotta neki az akkor alakult Országos Bank vezérigazgatóságát; de Matlekovits, kit Tisza miniszter-elnök minden áron meg akart tartani az állam szolgálatában, kész volt a dúsan jövedelmező állást visszautasítani, ha mód nyújtatik neki, hogy egész erejét a közügyeknek szentelhesse. A kormány tehát kinevezte tiszteletbeli államtitkárnak — tiszteletbelinek azért, mert az akkor érvényes törvények értelmében a valóságos állam-

titkár nem számíthatott szolgálati éveit után nyugdíjra, a vagyontalán hivatalnok pedig nem tehetette ki öreg napjaira családját a bizonytalanság esélyének. Igaz, hogy nagyon gyakran kellett azóta éreznie, hogy a különböző «Diäten-Klasse» embereit mily következetesen szokták mindenütt megkülönböztetni, még az udvarnál is, legyenek az illetőnek különben bármint érdemei, — de ő ezzel keveset törődött, hanem önzetesen és öntudatosan haladt tovább a maga útján; mindig tudta, hogy mit és miképp akar.

A mellett ráért mindig mindenre, sohasem sokalta a munkát, nem riadt vissza a legkényesebb, leghonyolultabb helyzettől sem, tudott számolni az emberek gyöngeségeivel, a helyzettel és körülményekkel s mindig meg tudta választani a nehezségek legyőzésének módját és alkalmát.

Természetesen nagy előnyére szolgált, hogy ugy b. Kemény, mint gr. Széchenyi miniszterek föltétlen bizalmát bírta; a mi azonban nem zárja ki azt, hogy gyakran a nem tőle függő viszonyok és körülmények kényszerítették őt még jobb meggyőződése ellenére is bizonyos elveket elfogadni, a melyek keresztülvitelénél azonban mindig el tudott éllékből venni valamit.

Csak így magyarázható meg, hogy az általános európai áramlattal szemben Matlekovits is kénytelen volt, hirdettet tanaival ellentétben, mérsékelt védvamos rendszert követni praktikus politikájában, bár be lehetne bizonyítani, hogy Ausztria-Magyarország legfőképp Matlekovits Sán-

Dr. MATLEKOVITS SÁNDOR.

Kozmista fényképe után.

dornak köszönheti, hogy a mai protekcionárius áramlat mellett az egyetlen állam az európai kontinensen, mely a szabadelvű vámpolitikát követi. Csak ez magyarázza meg azt a tényt is, hogy Matlekovits — ki ama nagypontosság szerződési tárgyalások alkalmával, melyeket Párisban a francia kormányval folytatott, — tudott magának elég időt szakítani, hogy ott két hét alatt egész önállóan egy terjedelmes, összes gazdasági ágakra kiható iptartórvényjavaslatot készítsen. Később maga is kénytelen volt az e javaslatban kontemplált iparszabadság elvével ellenkező pontokat felvenni javaslatába, csak azért, hogy a néhány ezer által felvezetett iparosok magok is belássák ezek hiu voltát. Beleegyezett, mert jól tudta, hogy végre is ártani nem árthatnak.

Tárgyalásai, melyeket Berlinben a német kormányval két ízben folytatott, — szintén a vámegegyezés tárgyában, — meghiusultak ugyan, a mennyiben a már akkor felburjánzó német protekcionárius rendszerrel nem lehetett megalkudni: de a külföldi hatalmak képviselői előtt mindenütt tiszteletet és elismerést vívott ki szakavatottsága és körültekintő tájékozottsága. Most ismét oly fontos tárgyalások küszöbén állunk — első sorban a román, később az osztrák kormányval — melyeknek eredményei egy évtizedig kihatnak összes közgazdasági életünkre. E tárgyalásokra Matlekovits remélhetőleg rá fogja sütni egyéniségének bélyegét s Magyarország bizvást nézhet eléjük, mert ily válponton lévő korszakban van egy férfi, ki teljesen uralva e nehéz szakma minden ágát, érdekeinket a sok oldalról jövő támadásokkal szemben diadalmasan megvédi.

Nem szoltunk azonban még eddig Matlekovitsról, mint a kiállítás létesítójéről — mert nem tagadhatni, hogy a budapesti országos kiállítás létesítésében Matlekovits az oroszánrészt. Társadalmi uton volt ugyan a székesfehérvári kiállítás után meglehetősen mozgalom egy kiállítás létrehozása iránt, de főképp az anyagi eszközök elégtelensége miatt nem lehetett volna kellő sikere. Midőn azonban Matlekovits látta, hogy az országban van kedv a kiállításra s hogy az utolsó években az állam hathatós támogatása mellett több irányban vett az ipar lendületet, melynek bemutatására kell, hogy alkalom nyujtassék, mintegy további ösztönzésül — megragadta a kiállítás eszméjét s nagy gyorsasággal keresztül is vitte. Elejétől fogva tisztában volt a módózatokkal és eszközökkel s bár nehéz harezot kellett vinnia nemcsak az érdekelt iparosokkal, hanem még magával a fővárosi hatósággal is, mely a hely megadása tekintetében többféle nehézségeket okozott, ő nem kedvetlenedett el soha, éjjel-nappal tervezett, ülésezett és — építetett.

E mellett természetesen egy percig sem hanyagolta el az általa teljesen új szervezett miniszterium vezetését, hol különösen az utóbbi hónapokban felmerült vámpolitikai nehézségek annyi gondot és fáradságot okoztak. Alig másfél milliónyi csekély összeggel egy év alatt egy nagy szép várost varázsolt a városligetbe, hol meglepetéssel fogja látni a külföldi, büszkeséggel a hazai közönség is Magyarország hatalmasan fejlődő iparát. Matlekovits létrehozta a kiállítást, mely a megnyitás napján annyira kész, mint eddig egyetlen kiállítás sem volt még s oly meglepő, hogy még az is, ki azt napról-napra fejlődni látta, alig válthatik meg nézésétől, mert még a fásultaknak is alkalmat ad napokon át az észlelésre, tanulmányozásra s e mellett az élvezésre is. Matlekovits önzettel tekinthet művére, melynek sikere egyuttal az ő fényes alkotó tehetségének is ékesen szóló tanujele.

FUTTAKY GYULA.

II.

GRÓF ZICHY JENŐ.

«Van-e, ki e nevet nem ismeri?» — kérdehetnők a költővel. És kérdezhetnők teljes joggal; mert a mi pezsgés, a mi mozgalom közéletünk különböző ágáiban az utóbbi évek alatt fölmerült, abból nem maradhatott ki ez a név. Ott volt mindig a leg és legbuzgóbb mozgatók között, sokszor azok élén.

Kevés emberben találkozik annyi nemes tettvégy oly fáradhatatlan buzgalommal és jóakarattal, mint Zichy Jenő grófban. Mintha azt a fásult közönyt, melyet az osztályabeliek közt oly igen sokaknál sajnos tapasztalunk a közügyek iránt, — mind ő akarná jóvátenni: küzd, fárad, dolgozik, izgat szóban és írásban, lelkesül és lelkesít, áldoz és alkot s jelen van mindenütt. Oly mozgékony, mint a kénese, s ha nem volna szerencsére magyar mágns s gazdag uradalmak birtokosa, régen belekeveredett volna a veszedelmes agitátor hírébe, kire a gondos államhatolomnak ügyelni kell.

Minden szép és nemes eszme, mely a közjóra sikerrel biztat, azonnal lobbott vet benne, s ha egyszer tüzet fogott, nem pihen, nem nyugszik addig, míg ő azt ki nem járta s a tervnek fogható alakot nem adott. Fényes neve, társadalmi állása nyitva tartja előtte a legzárultabb ajtókat is és ő a jó ügy érdekében soha nem mulasztja el e kiváltságnak hasznát venni s vállalatának megszerezni a sikerrel kecsesgató szövetségeket, bármi megközelíthetetlenek lennének is különben.

Nem hiába töltött ifju korában sok időt a «legnagyobb magyar» társaságában, annak hatalmas kezényoma megismerszik lelkületén. Megtanulta tőle forrón szeretni a hazát s e szeretet ösztönöségét azzal mutatni meg, hogy tegyünk, vagy legalább tenni igyekezzünk érdekében valamit. Élceltek is sokat tevékenysége kezdetén, a «Széchenyieskedő» ifju magyar mágns fölött, elkeresztelték «ipargrófnak», gunyolták, ha valami terve nem, vagy nem úgy sikerült, mint ő szerette volna; de őt mindez meg nem zavarta, el nem keserítette, meg nem tántorította, haladt tovább a maga útján, míg végre mind világosabbá lón a közvélemény előtt, hogy az a gunyolódás nem egyéb, mint foszlékony palást, mely alá a gunyolódók csak a saját henyességüket és tehetlenségüket igyekeztek rejtteni.

Ha gróf Zichy Jenő semmi eredményt nem mutatott volna föl tevékenységével, akkor is elismerés illette volna meg azért a sok jó akaratért és önzetlen buzgalomért, melyet e nemzet tetterének fölélesztésére tanusított. «Ut desint vires tamen est laudanda voluntas.» Sőt ha egyik másik kezdeményezése balsikerű lett volna is, még akkor is helyén való lett volna megemlékezni Széchenyinek ama mondasáról: «Az olyan föld, a melyiken dudva terem, még mindig jobb föld, mint a melyiken az se terem.» Pedig hány magyar fúr van olyan, a kinek egész élete ilyen, még dudvát se termő földhöz hasonlítható.

Gróf Zichy Jenő azonban régen túl van azon, hogy csupán jó akarata és buzgalma ezimén adjuk meg neki az elismerést. Neki már meg vannak érdemei, melyek az ő élete pályáját a valóban hasznosak közé igatják s helyet biztosítanak számára azok között, a kik az utóbbi időkben legtöbbet lendítettek előhaladásunk kerékén. Azt az előítéletet, hogy a nagy ur csak parancsolásra, élvezésre és semmittevésre született, s a ki tesz is valamit, azt csak különczödéből, unalomból, szórakozás végett teszi, — Zichy Jenőnek fényesen sikerült megczafálnia, egész sorát mutatván föl oly tényeknek és sikereknek, melyek minden elfogulatlan embert meg kell hogy győzzenek a felől, miszerint itt nem

valami ellobbanó uri passióval, mulékony sporttal van dolgunk, hanem oly tevékenységgel, melynek komoly jellege kétségtelen s melyet csak olyan ember mutathat föl, a ki azt valóban életvezéljává tevő.

Már a székesfehérvári országos kiállítás alkalmával, melynek ő volt elnöke, megismertettük élete pályáját a «Vasárnapi Ujság» közönségével, rá mutatva arra a jelentőségre, mely gróf Zichy Jenő működését a hazai ipar előmozdítása körül jellemzi.

Azóta e jelentőség csak fokozódott, s tény, hogy annak hazai iparunk történetében előkelő helye van. Az ipari mozgalmak mindaddig nem tudtak népszerűsége vergődni, az ipari törekvések nem bírtak érvényesülni, míg a népszerűségben egyre növekedő gróf élükre nem állt s erős, szívós akaratával a székesfehérvári kiállítással be nem bizonyította, hogy az ipar hazánkban máris oly tényező, melyvel számolni lehet, s melyet még inkább számbavehetővé szükség tennünk, ha a népek nagy versenyében elveszni nem akarunk.

Nem gondoljunk túlzásnak azt az állítást, hogy az iparos mozgalom nagyobb sikerei és eredményei attól az időtől kezdőznek, mikor Zichy Jenő, mint a székesfehérvári kiállítás elnöke, bejárva az országot egyik szelétől a másikig, buzdítani kezdett a kiállításban való részvételre, melve ezzel a magyar iparosok önbizalmát s terjesztve a hazai ipar fölkarolásának nagy eszméjét. Ama kiállításnak az ő páratlan buzgalma, munkássága és áldozatkészsége biztosította sikerét.

Látva azt, hogy az előkelő mágns a szó legszorosabb értelmében mint napszámos dolgozik az ügy érdekében, tapasztalva, hogy a düsgazdag fúr mily lelkesedéssel viseli szívén a nemzeti ipar nagy érdekét: önkénytelenül szaporodott a tábor, mely őt törekvéseiben segítette s midőn a magyar közvélemény meg volt nyerve a hazai iparpártolás ügyének: az ország intéző köreiben is több figyelem fordult az iparügy felé s mintha évtizedek mulasztásait akarták volna pótolni, egyszerre életre keltek a mai nap már érvényben és működésben levő ipari intézmények és alkotások.

Ez eredmény előidézésében lehetetlen a gróf Zichy Jenő osztály-, mondhatnók oroszánrészt elvitatni. Jelentékeny s kétségkívül legtevékenyebb rugója volt annak az ő érdeklődése és önfeláldozó agitációja, mely e réven kiterjedt gazdasági életünkre is. Valamint már 1868-ban a duna-tiszai csatorna eszméjének fölfrissítésével, melyért ő Szeged városa dispolgárává választotta, úgy a fehévári kiállítás után a gazdaságkongresszus összehívásával igyekezett lendületet adni a mezőgazdaság fejlődésének s az u. n. agráriusok némely tekintetben ngyan elfajult, lényegében azonban üdvös mozgalmának is benne találjuk meg kiinduló pontját.

Az iparosok által tartott szakgyűlések után a «hazai ipar fejlesztése» czimű rőpiratában szeszefoglalta ama nézeteket, melyeket a székesfehérvári kiállítás tanúságaiból merített. Nem-sokára az «orsz. magyar iparegyesület» elnökévé választatván, lakását állandóan a fővárosba tette át s működését az iparegyesületben központosította. Nagy tapintattal vitte keresztül a fővárosban fonnállott két iparegyesület fuzióját, a mi nem legkisebb érdeme.

1881-ben az országos «nőiparkiallítás» elnöke lett s buzgalma és páratlan erélye a kiállítás erkölcsi és anyagi sikerét egyaránt biztosította. Annak tanúságait a kormány figyelmébe ajánlvá, igyekezett értékesíteni. A hazai szövőipar fejlesztése érdekében megkezdett mozgalomba anyagi áldozatok árán bevonta az arisztokrácia, a főpapság, a pénzemberek és intézetek javát, úgy, hogy ma mintegy 10,000 frt áll

Biztosítás jégkár ellen.

MAGYAR-FRANCZIA
BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest. Igazgatósági helyiség: IV. ker. városházter 1.

Befizetett alaptőke **frt 4,000,000.— aranyban.**
Tartalék alapok ^{1884. dec. 31-ik} **4,490,160.79**

A gazdalközönség figyelmébe ajánlatik a rendkívül előnyös **mezőgazdasági általánybiztosítás** nemkülönbén a jégbiztosítás, melynél csak e társaság által alkalmazott különösen kedvező feltételek (50% feltételes díj-engedmény, 6 évi biztosításnál egy ingyen év stb.) nyujtatnak.

Kisorsolással egybekötött életbiztosítás.

Szállítvány-biztosítás.

Biztosítás tüzkár ellen.

Most jelent meg! Most jelent meg!

POSNER-féle
KÉPES UTMUTATÓ
A KIÁLLÍTÁSON ÉS BUDAPESTEN.

Ugy magyar mint német kiadásban kapható. — Tartalma 258 oldalra terjed. 8-adrétű szobkiadásban. 2145

angol váson díszkötésben, ára 40 kr.

Megrendelhető a fővárosi és az összes vidéki könyv-, mű és papírkereskedésekben. — Egyes példányok 55 krnak postautalványban v gy levelezvényekben való előleges beküldése után bérmentesen küldetnek. — A megrendelésnél világosan jelezni kériük, vajlon magyar vagy német kiadás küldessék-e.

POSNER K. LAJOS,
cs. kir. udvari szállító, V., Erzsébet-ter 7. sz.

LATZKOVITS A.
Budapest, Váci utca 22. sz.

FÉRFI-INGEK
specialis készítője
ajánlja különlegességeit
URI DIVATÁRUK
és FEHÉRNEMÜEKBE
feltűnő olcsó árakon.

Koritnicai gyógyfürdő
Liptómege, vasutállomás Rózsahegy.

Évad-megnyitás május 15-én.

Ásványvíz-gyógyász, fenyő-fürdők, juhsavó, hidegvíz-gyógyintézet. Elsőrendű gyógyhely gyomor s májbetegségek, aranyeres bántalmak, asthma s tüdőlegdad, sápkór, női betegségek és idegesség ellen. — Gyönyörű fekvésénél fogva kitünő időző hely **üdülő betegek** számára. — Posta- és távirda-állomás, gyógytár helyben. Menet-tértíjegyek 33% árleengedéssel minden nevezetesebb vasuti állomásonál válthatók. **Fürdő-orvos: Dr. Ormay József.**

Ásványvíz-fóráktárak: Édeskút L. Emmerling és Rabsch Budapest; Zsoltay Lajos Miskolc; Lavolta Besztercebánya; Makovicsky Rózsahegy. Minden bővebb tudósítással szolgál és lakásokra megrendelést elfogad.

1581 **a fürdő-igazgatóság.**

Egy beteg- és gyermek-szobából

hiányzik a

BITTNER-féle
Conifera-Sprit.

Kapható a gyógyszerárakban, azonban világszerte Bittner féle Conifera-Sprit és Bittner-féle szabadok, porlasztó kérendő

Bittner's
Küldemények

BITTNER-féle
fenyőtü-fürdőkivonat

természetes, erősítő, fenyőtü-fürdő rögöni készítése. Különösen ajánlható mell- és tüdőbetegeknek, valamint köszvényesek és ideg-betegeknek. Egy üvegei 40 kr. 12 üveg 4 frt o. 6. NB. Egy nagy ládra elegetes egy üvegei, egy 10-4-ára 10 üvegei. 2014 Fő letét: Bittner Gyula gyógyszerésznél, Reichenhau, Alsó-Ausztria; BUDAPESTEN: Török József gyógyszerész, király-utca 12. sz.

Évad ideje májustól októberig.

REICHENHALLI FÜRDŐ
Hivatalos megnyitás május 15-én.

Legnagyobb német egálj gyógyhely a bajor magas Alpések közepette. Sós, anyalagos és fenyőtü-kivonat-fürdők, kecskesavó, tehenetel, alpesi növényedvek, minden ásványvíz forrás töltésben, nagy légtisztító kőszikák, belégségi parkok, sápadó házak, söfóráások, gyógytornász. Kiterjedt kertművelvények fődött sétányokkal, közel fenyőerdők és árnyas sétányok, minden irányban. — Naponként 2 hangverseny a fürdő senekara által, olvasó-szobák, Vasuti és távirda-állomás. Kimerítő természetekkel szolgál a kir. fürdő-biztoság. 1327

BALATONFÜREDI FÜRDŐIDÉNY
május 15-én nyitattik meg.

Balaton-Füred enyhe és egyenletes légköri viszonyánál és kitünő juhsavó-intézeténél fogva különösen ajánlható: **üdült légszőhurut és tüdőbántalmaknál**; égvényes sós, szénsavas vasas források, meleg szénsavas fürdők, gőzfürdő s a női és férfi uszodával ellátott balaton-fürdői javak: ké: gyenge emésztés, üdült gyomor-, bélhuzam-, vesemedence- és hólyag-hurut, hasi poz-za, máj, lép, aranyér és női bántalmak ellen; továbbá vérszegénység, sápkór és görvélkórnál, általános gyengeség, gerinczereg és idegbántalmaknál. 2141

Rendszeres szőlő-kúra szeptember 1-én kezdődik.

Diszes gyógyterem, elegans étterem, terrasse, kávécsarnok, fődött sétány, jó zenekar és színelőadások. vizisétákra kényelmes és biztos angol csónakok s vitorlás-hajók, bál, tombola, jó restauráció — Wild vezetése alatt — szép és kényelmesen burtozott lakások, posta és távirdai hivatal, jól rendezett gyógy-zertár. B.-Füredre vonatkozó ismertetések kaphatók minden könyvkereskedésben és a fürdőben. A fürdő-intézet rövid ismertetése kívánatra ingyen megküldetik.

A közlekedés vasuton Budapestről — naponként kétszer — Bécs és Kanizsától Siófokig, innen a Balatonon át egyóra alatt a Kisfaludy gőzhajóval történik; vasuti saison-jegyek 33% kedvezményvel, ezen kívül ünnepek és vasárnapokat megelőző napon Budapestről B.-Füredre és vissza 3 napra érvényes jegyek féláron kaphatók. — A fürdő-intézet rendelés fő-orvosa: Dr. Huray; urad. orvos: Gemäl. Lakásmegrendelések (melyekre előleg küldendő) **Écsy László** igazgatóintézetnél B.-Füredre. Lakások június 15-ig és augusztus 20-ig 30%-al olcsóbbak. — A b.-füredi ásványvíz fóráktára Budapest **Édeskút L.** m. k. udv. ásványvíz-szállító; s kapható még **Emmerling** és **Rabsch** fűszerkeresked. Koronaherzeg-utca. (Utánnyomat nem díjaztatik.) **Az igazgatóság.**

Legjobb ajánlatra érdemes a híres
dr. Forti-féle sebtapasz.

DR. FORTI'S WOUND PLASTER

Ezen, gyógyhatása folytán a legadalebb körben jelesen ismert és sokszorosan kipróbált sebtapasz oszlató, érelhő hatása következtében, egyrészt fájdalomcsillapító tulajdonságával, melytől gyors és gyökeres gyógyítást eredményez minden nemü bármiként keletkezett sebeknek, daganatok, sérülések (szódásoknak), gyulladások és koményedéseknek. Nem kevésbé gyógyulást szerez a legkülönműl egyéb, a használati utasításban kimerítően felsorolt betegségekben. Kiváltképpen pedig nem eléggé ajánlható a női mellnek a gyermek-elválasztás alkalmával előforduló gyulladásoknál vagy megkeményedésnél. — Egy csomag ára használati utasítással: kisebb 50 kr., nagyobb 1 frt, postán küldve szállítólevél- és csomagolásért 10 krral több. Csak 1 frtos csomagok szállítanak.

Valódi minőségben kapható Budapestben: Török József ur gyógyszerárakban, VI. ker. király-utca 12. szám alatt, valamint a legtöbb más fővárosi gyógyszerárakban is: ugyancsak Magyarország valamennyi nagyobb gyógyszerárakban; Bécsben: bold. dr. Girtler gyógyszerárakban, Freuung 7; Scharrer Konrad gyógyszerárakban (az arany keresztben, VII. Mariahilferstrasse 73; továbbá Fritz G. és R., Bräunerstrasse 5. Prágában: Furst J. gyógyszerárakban, Schillinggasse, Grácban: Nedwed A., gyógyszer. Murplatz. Triestben: Prascavari Antonio gyógyszer, eszlött Rocca P., a két szerencsenhez, 16-tér. Jászvásáron: Engel J. gyógyszer. — Megrendelések az összeg beklldése vagy utavélt mellett pontosan teljesítetnek. — A készítő czíme: Budapest, I. vár, Nádor-utca 3. sz.

ASSICURAZIONI GENERALI

1884. évi mérlege.

BEVÉTEL. Nyeresség- és veszteség-számla az A) mérleghez (1884.) **KIADÁS.**

A tétel neve	Bevételek			A tétel neve	Kiadások		
	Újlet	Vagyon	Összes		Újlet	Vagyon	Összes
1. Díjtartók a múlt évről:				1. Visszontbiztosítási díjak:			
a) tüzbiztosítás	1766333.83			a) tüzbiztosítás	2303344.89		
b) szállítványbiztosítás	110477.75			b) szállítványbiztosítás	493084.01		
2. Tartalék oly károka, melyek 1883. decz. 31-én még függőben voltak:		1876811.58	1876811.58	c) jégbiztosítás	666331.69		
a) tüzbiztosítás	633648.99			2. Károk:		3465390.50	3465390.50
b) szállítványbiztosítás	179028.97			a) tüzbiztosítás kifiz. károcszegek frt 2,545,087.04 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 464,724.25		300681.29	
c) jégbiztosítás	4644.03			b) szállítványbiztosítás kifiz. károcszegek frt 291,703.64 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 175,387.88		567541.92	
3. Díjak a törvényben előírtakkal:		817121.90	817121.90	c) jégbiztosítás kifiz. károcszegek frt 1,407,769.57 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 1,134.		1408003.57	
a) tüzbiztosítás	6437204.47			3. Díjtartók 1884. december 31-én még folyó biztosításokért:			
b) szállítványbiztosítás	1208406.01			a) tüzbiztosítás	1934008.95		
c) jégbiztosítás	2450065.88			b) szállítványbiztosítás / minden tehertől menten	106656.02		
4. Kötvényilletékek:		10093706.36	10093706.36	4. Az év folyamán fizetett jutalékok:		2040664.97	
a) tüzbiztosítás	246247.61			a) tüzbiztosítás	570468.40		
b) szállítványbiztosítás	1028142			b) szállítványbiztosítás	55093.50		
c) jégbiztosítás	77832.36			c) jégbiztosítás	152974.73		
5. Tőkeelhelyezések jövedelme:		334361.30	334361.30	5. Kiszámlált költségek:		778336.63	
a) Értékpapírok adósság kamatai	4450.81			a) tüzbiztosítás	654179.74		
b) Állam- és más értékpapírok kamatai a osztaléka	218806.41			b) szállítványbiztosítás	87672.41		
c) Kamatok váltószámláiról, folyó számláiról és a gló	50734.08			c) jégbiztosítás	121531.18		
6. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán		282980.30	282980.30	6. Adók és illetékek:		863833.33	
7. Az állam- és más értékpapírok közzétételére az 1884. decz. 31-iki érfolyam szerint számítva		75482.47	75482.47	a) tüzbiztosítás	193509.36		
		66931.37	66913.73	b) szállítványbiztosítás	3548.		
				c) jégbiztosítás	28583.72		
A tüzbiztosítást elvett befizetők a tőkörözveg biztosításban elért eredmények.				7. A nyugdíj és előleg pénztár kamatai	225671.22		225671.22
				8. Készenléti költségek	11687.54		11687.54
				9. Leírás a leltárból	61452.26		61452.26
					3548.		3548.
					764126.20		381175.24
					13124001.32	427863.04	13551864.36
Összesen	13124001.32	427863.04	13551864.36	Nyeresség			
				Összesen			

Nyeresség- és veszteség-számla a B) mérleghez. Életbiztosítási osztály. (1884.)

A tétel neve	Bevételek			A tétel neve	Kiadások		
	Újlet	Vagyon	Összes		Újlet	Vagyon	Összes
1. Múlt évi díjtartók:	17199680.51			1. Visszontbiztosítási díjak:			
2. Tartalék függő károka:		16891187.76	16891187.76	a) tüzbiztosítás	2303344.89		
3. Díjbevételek:		328965.77	328965.77	b) szállítványbiztosítás	493084.01		
4. Kötvénydíjak:		3281827.05	3281827.05	c) jégbiztosítás	666331.69		
5. Díjtartók az adott vizontbiztosításokra:		46202.40	46202.40	2. Károk:		3465390.50	3465390.50
6. Elhelyezett tőkék jövedelme:		329761.53	329761.53	a) tüzbiztosítás kifiz. károcszegek frt 2,545,087.04 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 464,724.25		300681.29	
7. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán		107024.31	107024.31	b) szállítványbiztosítás kifiz. károcszegek frt 291,703.64 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 175,387.88		567541.92	
8. Az állam- és más értékpapírok közzétételére az 1884. decz. 31-iki érfolyam szerint számítva.		42737.2	42737.2	c) jégbiztosítás kifiz. károcszegek frt 1,407,769.57 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 1,134.		1408003.57	
		417665.83	417665.83	3. Díjtartók 1884. december 31-én még folyó biztosításokért:			
		23488.53	23488.53	a) tüzbiztosítás	1934008.95		
		257439.54	257439.54	b) szállítványbiztosítás / minden tehertől menten	106656.02		
		107637.52	107637.52	4. Az év folyamán fizetett jutalékok:		2040664.97	
		917629.45	917629.45	a) tüzbiztosítás	570468.40		
		732226.41	732226.41	b) szállítványbiztosítás	55093.50		
		186303.04	186303.04	c) jégbiztosítás	152974.73		
Levonva a tartalék rendes jutalékát		732226.41	732226.41	5. Kiszámlált költségek:		778336.63	
		186303.04	186303.04	a) tüzbiztosítás	654179.74		
		77209.89	77209.89	b) szállítványbiztosítás	87672.41		
		246904.72	246904.72	c) jégbiztosítás	121531.18		
Összesen	21520170.96	609417.62	22029688.57	6. Adók és illetékek:		863833.33	
				a) tüzbiztosítás	193509.36		
				b) szállítványbiztosítás	3548.		
				c) jégbiztosítás	28583.72		
				7. A nyugdíj és előleg pénztár kamatai	225671.22		225671.22
				8. Készenléti költségek	11687.54		11687.54
				9. Leírás a leltárból	61452.26		61452.26
					3548.		3548.
					764126.20		381175.24
					13124001.32	427863.04	13551864.36
				Nyeresség			
				Összesen			

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1884. december 31-én.

Folyó sz.	VAGYON			Folyó sz.	TEHER		
	A	B	Összesen		A	B	Összesen
1. A részvényesek biztosított adólevelei	1837500	1837500	3675000	1. Alapítók	2625000	2625000	5250000
2. Ingatlan bírók (minden tehertől menten):				2. Tőkésített nyereménytartalék	1070389.76	1040324.37	2110714.13
a) városi telkek		4615152.58	4615152.58	3. Tartalék az értékpapírok árfolyam-ingadozásának fedezésére	232284.43	613290.50	845574.93
b) földhírtékek gazdasági leltárral		3103829.14	3103829.14	4. Jégbiztosítás tartaléka	200000	—	200000
c) 1884. decz. 31-én még el nem adott gazdasági termékek a társaság földhírtékeiből		118587.03	118587.03	5. Ingatlan tartalék	—	707145.65	707145.65
3. Előlegzők a társaság életbiztosítási kötvényeiről		1873916.91	1873916.91	6. Tartalék alap kétes követelések fedezésére	40000	40000	80000
a) Aktív életbiztosítók és jelzálog által biztosított, a felek halálakor főlveendő tőkék vételeira		53007.50	53007.50	7. Rendkívüli rendelkezés alatti nyereménytartalék	315635	315635	631270
b) Kamatozó jelzálog által biztosított tőke-kölcsönök ingatlanokra a jelzálog ocs. tartozók kivételével (alapozás L. cikkbe e) pont)		119444.09	119444.09	8. Az 1884. decz. 31-én még érvényben lévő biztosítások:			
4. Kölcsönök letéteményezett állam- és más értékpapírokra		133987.35	133987.35	Az A mérlegben	3040664.97		3040664.97
5. Állam- és értékpapírok (A melléklet)		9331400.65	9331400.65	A B mérlegben	18135927.42		18135927.42
6. Váltók a társaságban		455573.30	455573.30	9. Tartalék befizetett, de 1884. december 31-én még ki nem fizetett károka:			
7. Előlegzők a jelzálog-össztételre		411127.54	411127.54	Az A mérlegben	641696.13		641696.13
8. Pénzek folyó számlákon különböző bankoknál és hitelintézeteknél		178192.57	178192.57	A B mérlegben	369335.19		369335.19
9. Készenléti készlet a törvényben előírtaknak megfelelően		48590.17	48590.17	10. Osztalék alap az életbiztosításban nyereménynyel biztosítottak javára	—	478567.50	478567.50
10. Készenléti készlet a törvényben előírtaknak megfelelően		32303.97	32303.97	11. A VII. pontban előírt nyereménynyel biztosítottak:			
11. Maradvány a visszontbiztosítások számláiról		27033.46	27033.46	a) A hivatalnokok nyugdíjpénztárának vagyon	91952.13		91952.13
12. * az intézet főkönyvén számláiról		8042.02	8042.02	b) A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyon	14906.69		14906.69
13. * az intézet főkönyvén számláiról		109649.75	109649.75	12. Helyettesítendő költségek	101523.92		101523.92
14. * az A mérleg folyó számláiról		542701.01	542701.01	13. Egyenleg a visszontbiztosítók számláján	506346.43		506346.43
15. Adók különböző címek alatt:		376745.91	376745.91	14. * az intézet főkönyvén számláján	14044.69		14044.69
a) Leletbiztosítások és kasszaegyesítések		32916.11	32916.11	15. Hitelesítő költségek	66342.50		66342.50
b) Díjtartók a múlt évről		329761.53	329761.53	16. Leletbiztosítások és kasszaegyesítések	592569.21		592569.21
16. Díjtartók a múlt évről		329761.53	329761.53	17. A B mérleg folyó számlájának egyenlege	542700.02		542700.02
17. Döntések a visszontbiztosítások társaság összes hivatalában, edzőtábla, papír és nyomtatvány az összes raktárakban				18. Gidoni alapítvány	5071.58		5071.58
18. Törlesztendő jutalékok a törlesztendő szorzási költségek				19. Felozható nyeremény frt 527,325.75 frt 261,348.41 frt 788,674.16			
				Le : Átvétel a vonatkozó nyem.-tartalék javára * 38,797.22 + 19,328.08 + 58,052.55 frt 488,228.28 frt 242,115.33 frt 730,343.61			
				A jövő évben lejárandó visszontbiztosítási díjak: frt 21,006,641.33			
				* A társaság triestri házának vételárátalálka kifizetett 1885 februárban.			
Összesen	21,006,641.33	10,312,622.88	31,319,264.21	Összesen	10,312,622.88	20,922,205.41	31,234,828.29

A cs. k. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben:

Dr. Maurogato L., Br. Morigio József, Br. Rálli Ambr., Segré V., Dr. Calabi R., Goldschmidt Lipót

A vezértitkár: Marco Basso.

Magyarországi vezérigazgató Budapest az intézet saját házában, Dorotya-utca 10. szám.

21-IK SZÁM. 1885.

BUDAPEST, MÁJUS 24.

XXXII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félév --- 6 *
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt
 Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt
 Kihirdetői előfizetésekre a postaiak meghatározott vitellj is csatolandó.
 Kihirdetői előfizetésekre a postaiak meghatározott vitellj is csatolandó.

WEILEN JÓZSEF LOVAG.

Az országos kiállítás alkalmából számos külföldi kitűnőség fogja meglátogatni fővárosunkat. Különösen Bécs méltat bennünket kiváló figyelmére. Most hagyják el fővárosunkat az osztrák metropolis polgármesterének vezetése mellett Bécs tanácsának és képviselőletének előkelőségei. E heten pedig a bécsi sajtó kiválóbb képviselőihez lesz szerencsénk, melylyel valamikor oly nehéz közjogi és gazdasági vitában állottunk, s kik most félretéve a polémikus tollat, mint jóindulatu barátaink keresnek föl, hogy meggyőződjenek, miként használta föl a magyar nemzet visszaszerzett szabadságát az anyagi és szellemi előhaladás terén.

Az osztrák irodalom munkáit magában egyesítő társulat, a «Concordia», testületileg jelenik meg kiállításunkon s kedves vendége lesz a budapesti irodalmi köröknek, melyek gondoskodni fognak, hogy osztrák kollegáik jól érezzék magukat a magyarok vendégszeretetében s lehetőleg kellemes benyomással távozzanak körükből. Mert nem közönyös mi ránk nézve, hogyan gondolkozik felőlünk az osztrák irodalom és az osztrák sajtó, melyet a mivel külföld irányadónak szeret tekinteni, mikor a mi ismertetésünkről van szó.

A nagy tekintélyű irodalmi testület ez idő szerinti elnökét, Weilen József lovagot mutatjuk be ezuttal olvasóinknak.

A most élő német színműírók között, melyek a Schiller és Göthe által annyi dicsőséggel megjelölt drámai irányban haladnak, s a költőileg szépet igyekeznek egyeztetni a színpad követelményeivel, Weilen József lovag előkelő helyet foglal el. Drámai alkotásaiban szerencsésen egyesülnek a színpadi hatás feltételei a finomult ízlés magasabb kiválómaival.

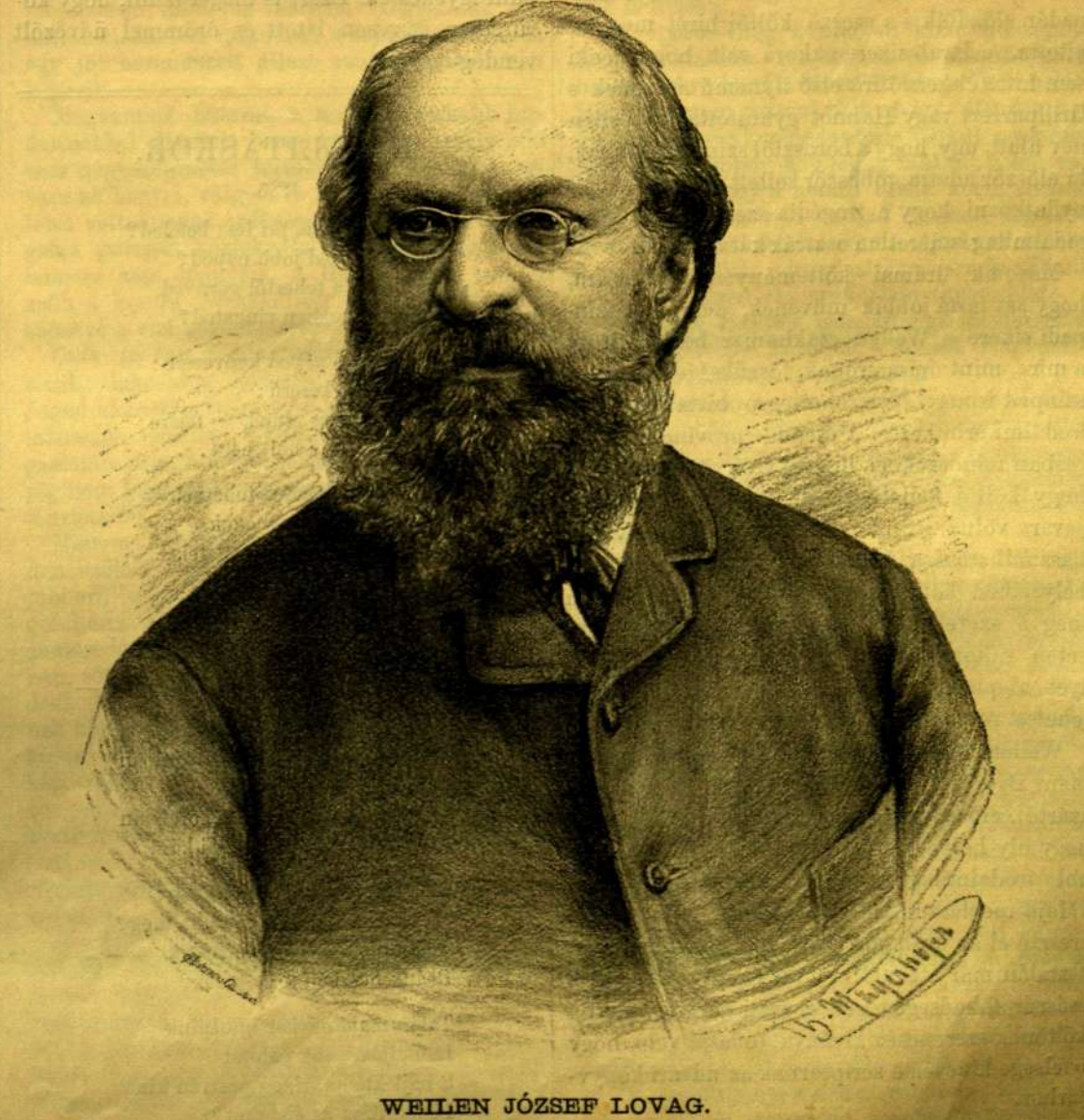
Weilen — családij nevén Weil — József 1830. decz. 28-án született Tetinben, Prága közelében szegény német szülőktől, kik azonban mégis tőlük kitelhető gondos nevelésben részesíték tizedik életévig, a mikor egy vagyonos rokona támogatásával bejutott a prágai gimnáziumba, a hol valamennyi tanulótársa fölött kitűnt a költészetben és történelemben, egyéb tanulmányai azonban visszamaradt. Tizenhét éves volt már, a nélkül, hogy hozzátartozói tisztába lettek volna vele, mi lesz belőle. Félbe akarták vele hagyni az iskolai pályát s keres-

kedésbe adni. De az ifjú romantikus hajlamai ellene szegültek e tervnek: tovább akart tanulni, hogy aztán költő vagy színész lehessen. Ifjúkori irodalmi kísérletei nem közönséges költői eret gyanítottak benne s kitűnő volta a szavalásban a színpadot tüntető föl olyannak — legalább a pályatársak szemében — melyen Weilen sokra vihethet. Meghasonolván övéivel, minden segítség nélkül Bécsbe ment, hol magánleczkékkel akarta magát főtartani s költői céljait előkészíteni.

Bécsben kihirdették az ostromállapot összes borzalmaival, kutatták a forradalom részeseit, senki sem érezhette magát biztonságban, Weilen is följelentették, fegyveres katonák éjnek idején kihurcolták beteggyábjól, szuronyok közt vitték a kaszárnnyába, hol a negyedik gyalogezredbe besorozták közlegénynek. Egy órával később már egyenruhába bujtatva el kellett indulni ezredéhez, mely a Komárom várát

1848. márczius havában kitört Bécsben a forradalom. Az ábrándos ifjú is belevetette magát a hullámzó áradatba, fölcsapott a szabadság harcosságnak, s midőn október havában a mozgalmat elnyomták, — Weilen testben megtörve, lelkeben elcsüggedve, egy padlásszobában huzta meg magát, beteg, közel a kétségbeeséshez jövője iránt.

Bécsben kihirdették az ostromállapot összes borzalmaival, kutatták a forradalom részeseit, senki sem érezhette magát biztonságban, Weilen is följelentették, fegyveres katonák éjnek idején kihurcolták beteggyábjól, szuronyok közt vitték a kaszárnnyába, hol a negyedik gyalogezredbe besorozták közlegénynek. Egy órával később már egyenruhába bujtatva el kellett indulni ezredéhez, mely a Komárom várát

WEILEN JÓZSEF LOVAG.